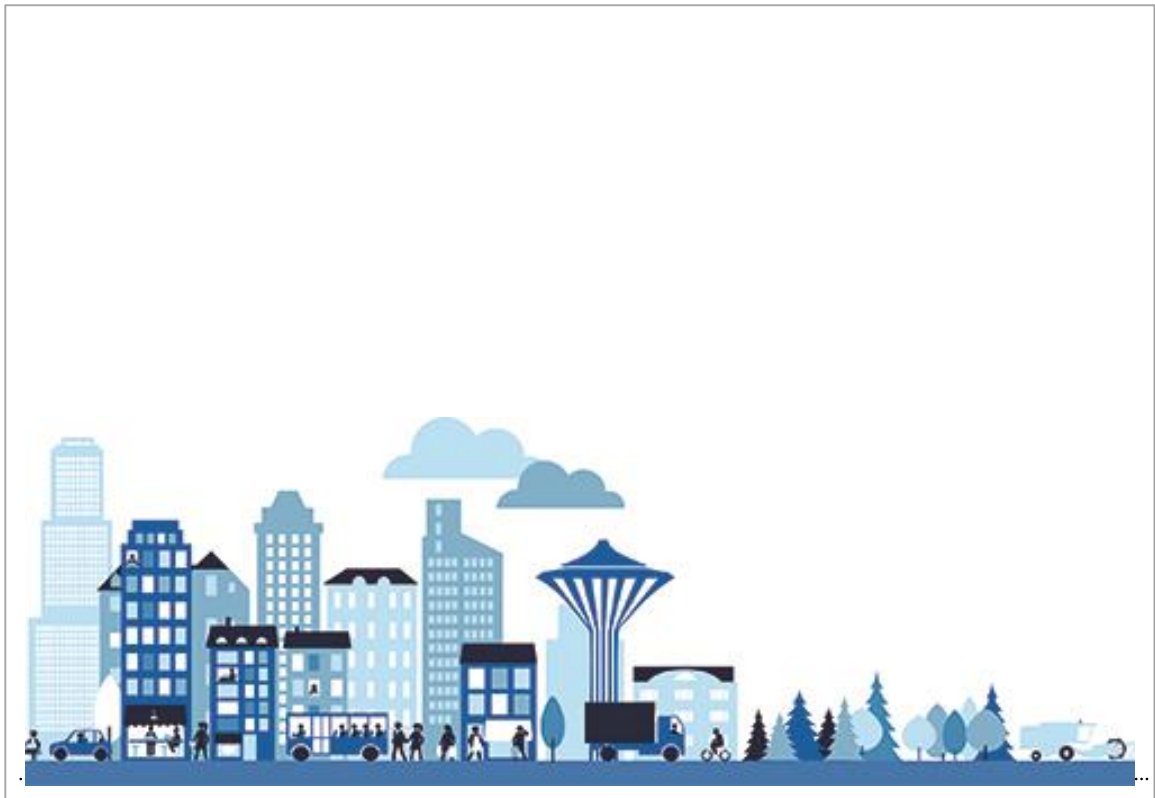

Samrådsredogörelse Vårt framtida Örebro

Innehåll

Innehåll	1
Vad är en samrådsredogörelse?	3
Hur har samrådet gått till?	4
Samrådsförslaget	4
Utskick och annonsering	4
Samrådsaktiviteter	4
Inlämning av synpunkter	5
Vilka har deltagit?	6
Samrådsmöten	6
Webbformulär	7
Facebook	9
Facebook teckenspråk	10
Facebook näringsliv	12
Instagram	12
Twitter	12
Helhetssyn av samrådsvar	13
Allmänhetens synpunkter	13
Specifika frågor/platser	18
Externa myndigheter.....	25
Interna myndigheter	33
Intresseorganisationer och företag	37
Planen efter samrådet	50
Större förändringar i text	50
Större förändringar i karta	52

Vad är en samrådsredogörelse?

Samrådsredogörelsen ingår som en bilaga till utställningsversionen av översiktsplanen. Syftet med en samrådsredogörelse är att beskriva hur samrådet har gått till och visa vilka förändringar som föranletts av samrådet. Den ska även bemöta och redovisa synpunkter som inkommit. Ansvariga politiker och tjänstemän har läst och diskuterat alla inkomna yttranden. Samrådsredogörelsen avgränsas dock till att presentera en sammanvägning av de synpunkter som har relevans för översiktsplanen. Detta för att underlätta läsbarheten och analysen. De synpunkter som har inkommit och inte har bäring på översiktsplanen, men som bedömts vara relevanta i andra projekt eller i andra kommunala förvaltningars arbete, har sorterats ut och skickats vidare till den förvaltning frågan berör.

Denna samrådsredogörelse är ett omfattande dokument, men är tänkt att fungera som en uppslagsbok där man ska kunna leta upp de svarsgrupper eller typer av synpunkter man är särskilt intresserad av.

Hur har samrådet gått till?

Förslag till ny översiktsplan för Örebro kommun "Vårt framtida Örebro", har varit ute på samråd för att få in synpunkter från allmänheten, politiska nämnder, föreningar, myndigheter m.fl. under tiden 1 februari – 30 april 2017.

Samrådsförslaget

Samrådsförslaget är framtaget av tjänstemän i Örebro kommun och finns, till skillnad från gällande översiktsplan, endast digitalt på kommunens hemsida: www.orebro.se/nyoversiktsplan.

För att inspirera till engagemang och visa att förslagen är möjliga att påverka har vi ställt en del frågor via hemsidan och på sociala medier, såväl övergripande utvecklingsfrågor som mer detaljerade temafrågor eller geografiska områdesfrågor. Exempel på frågor som ställts är "Hur ska Örebro se ut år 2040?" och "Ska det finnas en pendelstation i Hovsta? Hur kan orten utvecklas?".

Utskick och annonsering

Att förslag till ny översiktsplan är på samråd och att vi vill ha in synpunkter från allmänheten har annonserats på ett flertal sätt. Bland annat i tidningsartiklar (Nerikes Allehanda och Örebroar'n), sociala medier (facebook, twitter och intagram), på hemsidan och genom affischering på byggnader och bussar.

För att informera interna och externa myndigheter, organisationer, företag, föreningar och närliggande kommuner m.fl. har vi skickat ut ett särskilt informationsbrev via post eller mail.

Samrådsaktiviteter

Örebro kommun har valt att arbeta mer digitalt under samrådet för förslag till ny översiktsplan för att nå ut till ett flertal olika målgrupper, bland annat ungdomar, vuxna i åldrarna 19-64, kvinnor och utrikesfödda, vilka har varit underrepresenterade i tidigare samråd.

För att säkerställa att de som inte har tillgång till dator eller internetuppkoppling kan ta del av översiktsplanen har den även varit möjlig att tillgå digitalt via kommunens servicecenter eller bibliotek. Personalen har varit väl insatt i översiktsplanens upplägg och hur man kan lämna synpunkter.

Under samrådstiden har Örebro kommun även genomfört ett antal fysiska möten riktade till olika målgrupper. Vi har bland annat hållit:

- Event på våghustorget där vi informerat om samrådet och samlat in synpunkter från allmänheten
- Ett öppet kvällsmöte för allmänheten, föreningar och byalag
- Öppna möten på landsbygden (Axberg-Kil, Östernärke, Glanshammar och Tysslinge)

- Möten med områdesgrupper i kommunens stora bostadsområden (Vivalla, Oxhagen, Varberga, Brickebacken, Baronbackarna, Markbacken)
- Möte med Adolfsbergs områdesgrupp
- Möten med myndigheter och företag (Länsstyrelsen, Region Örebro län, Trafikverket, och frukostmöte med fastighetsägare etc.)
- Möten med intresseorganisationer så som Handelskammaren, Tillväxtrådet, Föreningen Fastighetsägarna, samt Svensk Handel.
- Möten med grannkommunerna Arboga, Hallsberg och Kumla. (Alla grannkommuner har erbjudits möjlighet att träffas under samrådet.)
- Möten med politiska nämnder, jämställdhetsdelegationen m.fl.
- Möte med civila samhället genom kommunens samarbetsforum.

Allmänna Samrådsmöten, med deltagare				
Datum, Plats	Område	Kvinnor	Män	Totalt
15/3 kl. 18-21 Öppet möte	City konferenscenter	55	65	120
23/3, kl. 18:00-20:30 Axberg-Kil	Lundhagskyrkan	35	55	90
30/3, kl. 18:00-20:30 Tysslinge	Vintrosa folkets hus	9	17	26
6/4, kl. 18:00-20:30 Glanshammar	Bygdegården, Glanshammar	12	21	33
20/4, kl. 18:00-20:30 Östernärke	Tegelhuset, Odensbacken	16	39	55
	Totalt	127	197	324

Figur 1: Redovisning av de allmänna samrådsmötena med deltagande, fördelat på kvinnor och män.

Inlämning av synpunkter

Synpunkterna på förslag till ny översiktsplan har kunnat lämnas på ett flertal olika sätt. Såväl via brev, mail, genom kommentarer på sociala medier eller på vår hemsida. På hemsidan och i sociala medier har vi ställt en del frågor kopplade till vissa geografiska områden eller teman, vilket självfallet har format de samrådssvar som har kommit in. Att vissa typer av synpunkter dominerar behöver alltså inte nödvändigtvis betyda att allmänheten är mest kritisk till dessa frågor.

Vilka har deltagit?

Under perioden för samrådet har ca 730 yttranden kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter. Dessa har lämnat synpunkter under samrådsmöten, via vanlig post och e-post, eller genom att lämna svar via hemsidans webbformulär. I vissa fall har exakt samma svar inkommit från flera privatpersoner medan vissa svar har inkommit en gång men skrivits under av ett flertal. En del privatpersoner har även lämnat flera svar.

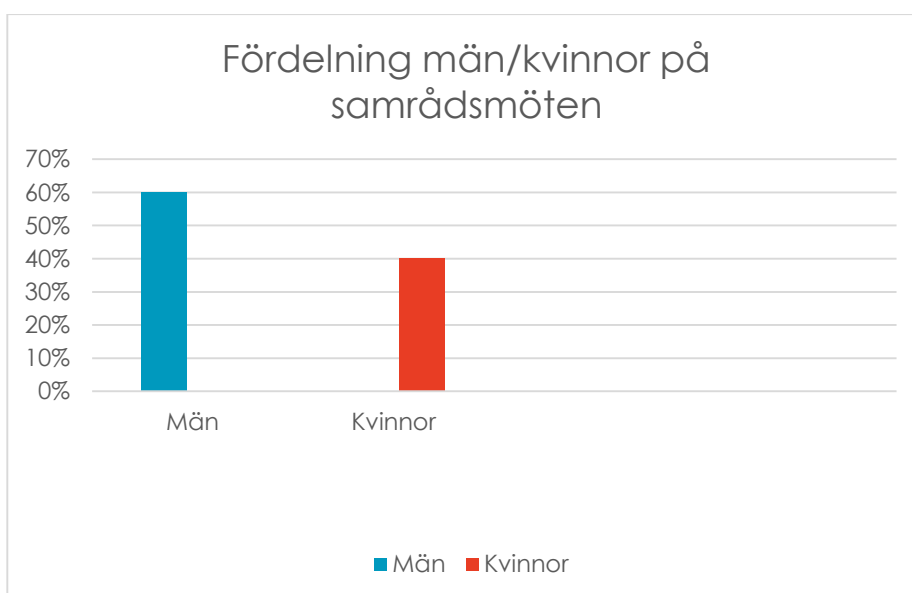
Externa myndigheter	18
Interna myndigheter	18
Privatpersoner	ca 640
Företag	15
Organisationer	36
Politiska grupperingar	5

Figur 2: Fördelning synpunktslämnare

Samrådsversionen av översiktsplanen har genererat andelsmässigt och totalt sett många svar från privatpersoner. Även många lokala utvecklingsgrupper och byalag har engagerat sig och det finns en övervikt av engagemang från landsbygden. Grupper som vi saknar svar från är barn och unga, studenter och företag. Det har varit svårt att utläsa övrig statistik ur samtliga samrådssvar eftersom många lämnat svar anonymt, men utifrån samrådsmötena, webbformulären och våra inlägg på sociala medier har vi kunnat göra vissa analyser.

Samrådsmöten

På det öppna kvällsmötet och landsbygdsnämndens samrådsmöten deltog totalt 324 personer. Fler män än kvinnor var representerade på mötena. Se även figur 1 under rubriken ”Samrådsaktiviteter”.

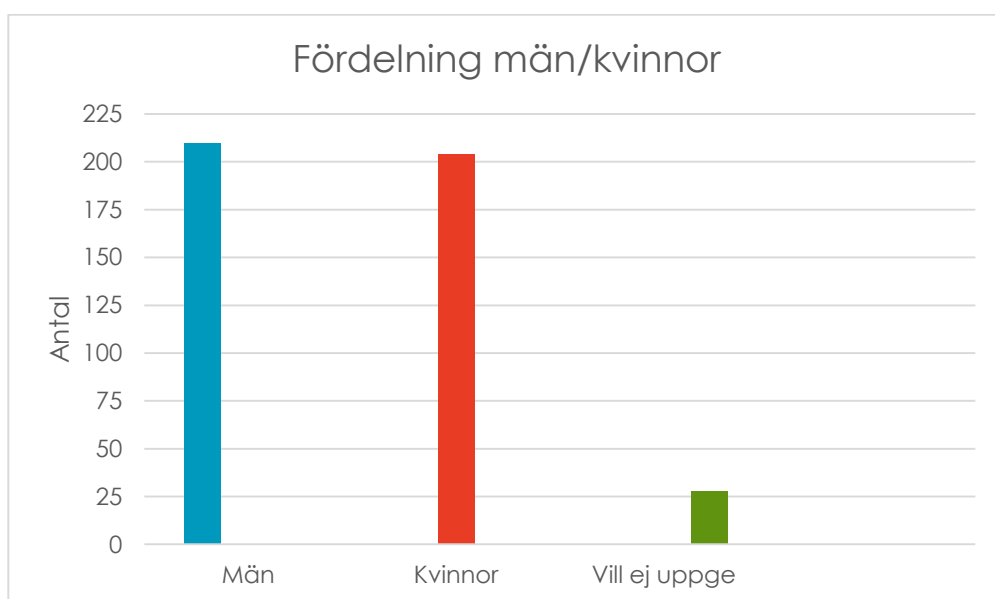

Figur 7: Fördelning mellan kvinnor och män på samrådsmötena.

På mötena uppfattades dock åldersfördelningen som skev och inte representativ för befolkningen i helhet eftersom majoriteten av deltagarna var medelålders och äldre. På våghustorget var åldersfördelningen inte lika skev, men vi kunde konstatera att det var flest äldre som stannade på eget bevåg.

Webbformulär

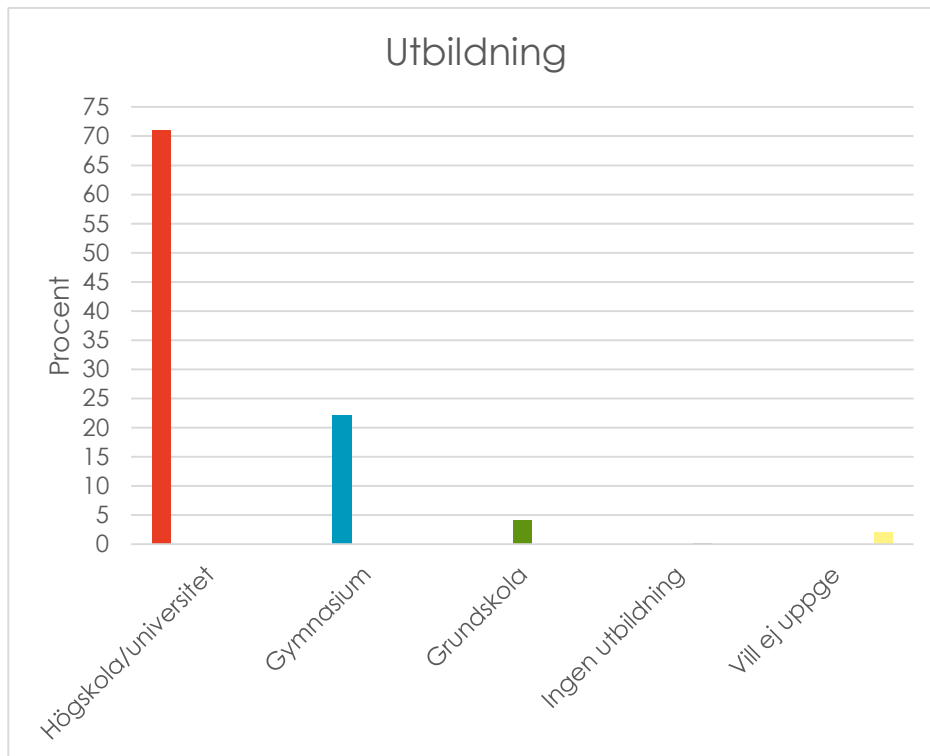
De 442 personer som har lämnat synpunkter via hemsidan har kunnat fylla i uppgifter om kön, ålder, utbildning och ursprung. Alla har inte fyllt i uppgifterna men utifrån de som har valt att fylla i dessa uppgifter kan vi se att fördelningen mellan kvinnor och män är jämn.

Figur 3: Fördelning av kvinnor och män för synpunkter via webbformulär.

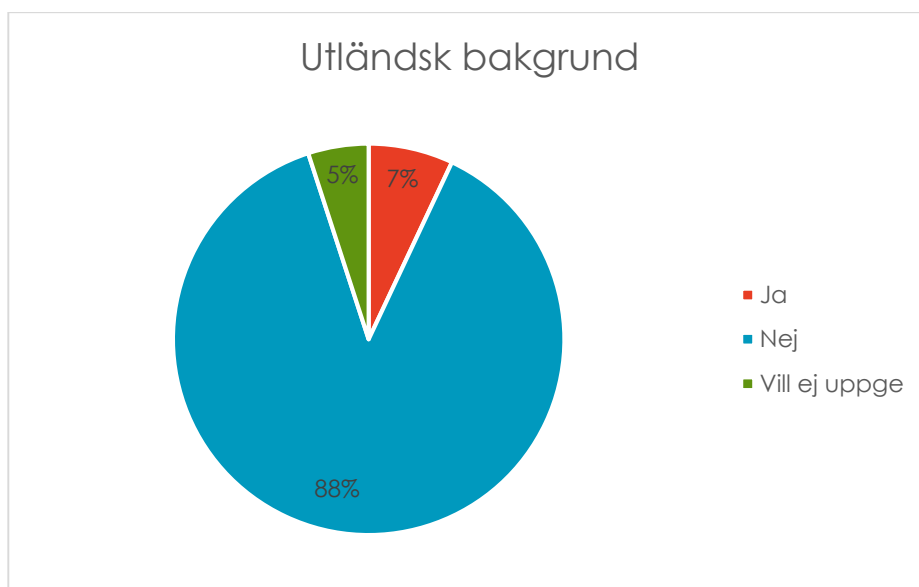
Av de som valt att svara på frågan om vilken utbildning de har kan man se att hela 71 % har högskola/universitets utbildning. Cirka 22 % har gymnasieutbildning och cirka 4 % grundskoleutbildning.

Statistik från 2015 visar att ca 16 % av befolkningen har en eftergymnasial utbildning som är kortare än 3 år och 28 % av befolkningen har en eftergymnasial utbildning som är 3 år eller längre. Den grupp vi har nått ut till är alltså inte representativ för kommunens invånare som helhet.

Figur 4: Fördelning utifrån utbildning via webbformulär.

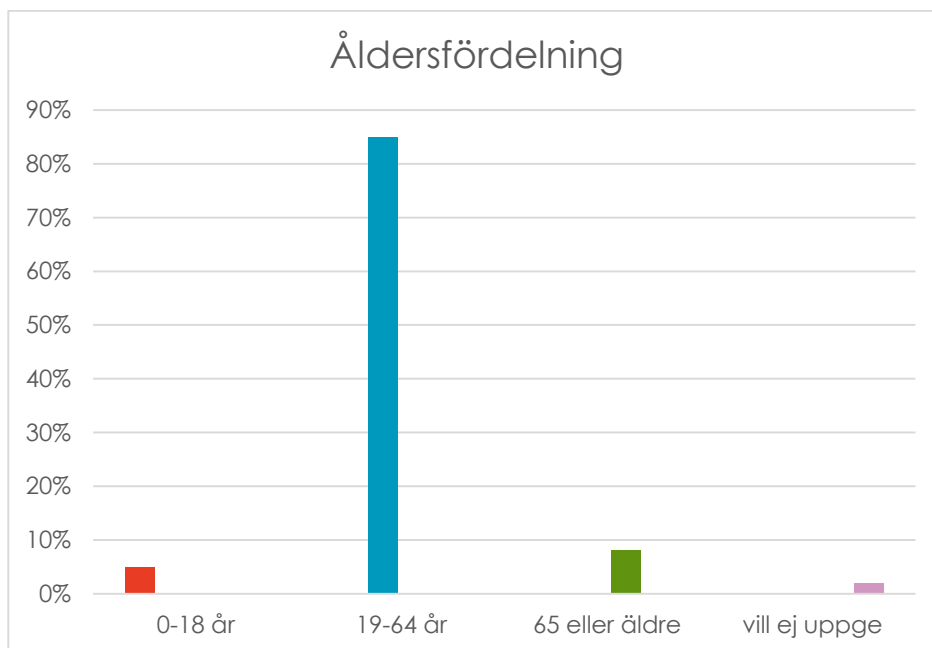
I jämförelsen utifrån vilken bakgrund man har kan man se att största delen av de som lämnat synpunkter via webbformuläret har en svensk bakgrund. 7 % av synpunktslämnarnas har utländsk bakgrund. År 2015 var 16 % av befolkningen i Örebro kommun utrikesfödda, denna målgrupp är alltså, liksom i förra samrådet, fortfarande underrepresenterad.

Figur 5: Fördelning utifrån synpunktslämnarens bakgrund via webbformulär.

Större skillnader finns i fördelningen i ålder, där de mest frekventa synpunktslämnarna var mellan 19-64 år. I kategorin 0-18 år var frekvensen cirka 5

% och i kategorin 65 eller äldre var cirka 8 %. Här fanns det också synpunktslämnare som valt av inte uppge sin ålder.

Figur 6: Fördelning utifrån ålder via webbformulär.

Under samrådet för den nu gällande översiktsplanen (10 november 2008 - 27 februari 2009) nådde vi fler äldre personer då vi hade fler fysiska möten. Under detta samråd valde vi medvetet att rikta oss till målgruppen 19-64 vilket ovan diagram visar att vi har lyckats med. I och med att vi inte riktat oss speciellt mycket till barn och unga har vi inte heller nått ut till dem.

Facebook

Kommunens officiella Facebooksida har 20 543 följare. Nedan visas en sammanställning av kommunens Facebookinlägg och i vilken utsträckning de olika frågorna har engagerat allmänheten.

Frågor som engagerat folk mest	Antal person har nåtts	Gillar	Delning	Kommentarer
Var ska 50 000 nya örebroare bo? Ska vi bygga bostäder på golfbanan? Eller längs Glomman? Eller kanske i Karlslundskogen? Just nu håller vi på att planera hur Örebro kommuns mark och vatten ska användas i framtiden.	11763	26	1	13
Norr om Boglundsängen kommer det att byggas ett stort bostadsområde i framtiden. Ska vi bygga upp ett nytt lokalt centrum med läge för handel, kultur- och fritidscenter som kan serva Vivalla, Lundby och det nya området?	36295	175	12	46

Även om det skulle betyda en utarmning av Vivalla centrum?				
Vad händer kring Brickebacken? Det kan bli mycket ny bostadsbebyggelse norr om Brickebacken och längs Glomman, och kanske ny service och handel. Kan det i så fall ersätta Brickebackens centrum som finns idag?	32534	165	15	35
Ska det finnas en pendelstation i Hovsta? Hur kan orten utvecklas? Vad tycker du?	42493	266	19	49
Ska kommunen satsa på att utveckla något mer stort utflyktsområde (ungefär som Karlslund och Rynningeviken)? Eller borde vi istället satsa på att förbättra lite i många olika bostadsnära parker och promenadstråk?	8103	21	0	0
Är vissa av kommunens små orter viktigare att satsa på än andra? Just nu håller vi på att planera hur Örebro kommuns mark och vatten ska användas i framtiden. Små orter kan vara viktiga för sin bygd till exempel genom att erbjuda offentlig service eller föreningsliv. Hur tycker du landsbygden ska se ut år 2040?	35118	204	15	19
Hur ska Örebro se ut år 2040? Hur kan vi rymma arbetsplatser, skolor, bostäder, rekreationsområden, med mera för ytterligare 50 000 nya kommuninvånare?	39004	229	29	18
Hur ser Axberg-Kil ut år 2040?	5559	13	1	0
Hur ser framtidens kollektivtrafik ut? Har vi snabbussar i Örebro år 2040? Hur ska bussarna komma fram riktigt snabbt i stan?	5887	14	2	7
Hur ser Tysslingeområdet ut år 2040?	3847	5	1	1
Hur vill du se Glanshammar år 2040?	6080	18	4	0
Kan helt nya byar och tätorter få växa fram på Örebro landsbygd om det finns kollektivtrafik och gång- och cykelvägar nära? Eller ska vi helst bygga vidare på de tätorter och byar som redan finns?	22707	57	3	23
Östernärke år 2040? Tyck till om utvecklingen	6848	16	6	0

Facebook teckenspråk

Kommunens Facebooksida med information på teckenspråk har 1 585 följare. Sammanställningen nedan visar kommunens Facebookinlägg för teckenspråk och

i vilken utsträckning olika frågor har engagerat allmänheten. I tabellen nedan saknas det visningsinformation på två av förslagen.

Frågor som engagerat folk mest	Visningar	Gillar	Delning	Kommentarer
Hur ska Örebro se ut år 2040?	718	23	1	0
Hur ska Örebro se ut år 2040? Hur kan vi rymma arbetsplatser, skolor, bostäder, rekreationsområden, med mera för ytterligare 50 000 nya kommuninvånare?	815	21	1	0
Var ska 50 000 nya örebroare bo? Ska vi bygga bostäder på golfbanan? Eller längs Glomman? Eller kanske i Karlslundskogen?		3	0	0
Norr om Boglundsängen kommer det att byggas ett stort bostadsområde i framtiden. Ska vi bygga upp ett nytt lokalt centrum med läge för handel, kultur- och fritidscenter som kan serva Vivalla, Lundby och det nya området? Även om det skulle betyda en utarmning av Vivalla centrum?	162	4	1	0
Ska det finnas en pendelstation i Hovsta? Hur kan orten utvecklas? Vad tycker du?	88	3	1	0
Ska kommunen satsa på att utveckla något mer stort utflyktsområde (ungefär som Karlslund och Rynningeviken)? Eller borde vi istället satsa på att förbättra lite i många olika bostadsnära parker och promenadstråk? Hur tycker du Örebro ska se ut år 2040	354	6	1	0
Är vissa av kommunens små orter viktigare att satsa på än andra? Just nu håller vi på att planera hur Örebro kommuns mark och vatten ska användas i framtiden. Små orter kan vara viktiga för sin bygd till exempel genom att erbjuda offentlig service eller föreningsliv. Hur tycker du landsbygden ska se ut år 2040?	235	5	1	0
Är vissa av kommunens små orter viktigare att satsa på än andra? Just nu håller vi på att planera hur Örebro kommuns mark och vatten ska användas i framtiden. Små orter kan vara viktiga för sin bygd till exempel genom att erbjuda offentlig service eller föreningsliv. Hur tycker du landsbygden ska se ut år 2040?	322	6	1	0

Hur ser framtidens kollektivtrafik ut? Har vi snabbussar i Örebro år 2040? Hur ska bussarna komma fram riktigt snabbt i stan? Vad tycker du?	424	16	2	0
Glanshammar växer och vi vill att du är med och tycker till om hur utvecklingen tar form. Därför kan du lämna dina synpunkter på orebro.se/nyoversiktsplan eller delta i vår medborgardialog på torsdag den 6 april. Hur ser ditt Glanshammar ut	299	9	1	0
Hur ska Örebro kommun se ut år 2040? Kan helt nya byar och tätorter få växa fram på Örebros landsbygd om det finns kollektivtrafik och gång- och cykelvägar nära? Eller ska vi helst bygga vidare på de tätorter och byar som redan finns?	287	6	1	0
Vad behöver näringslivet år 2040? Just nu håller vi på att planera hur Örebro kommuns mark och vatten ska användas i framtiden. Hur kan vi rymma arbetsplatser, kontor, industrier, och bostäder med mera för ytterligare 50 000 nya kommuninvånare?		6	1	0

Facebook näringsliv

Kommunens Facebooksida för näringslivet och företagare har 593 följare. Kring frågan ”Vad behöver näringslivet år 2040?” har 6 personer gillat och 1 person delat.

Instagram

Kommunens konto @orebrokommun har 4 955 följare på Instagram. Under vecka 13 kunde man följa arbetet med Översiktsplanen på Instagram, och filmen som låg ute gav 1226 visningar, 9 kommentarer. Alla 7 inläggen som publicerades gav sammanlagt 549 gillningar.

Twitter

Kommunens konto @orebrokommun har 3536 följare på Twitter. När det gäller frågan ”Hur ska Örebro utvecklas de kommande 25 åren?” var det en som gillade och en som kommenterade förslaget. Gällande frågan ”Hur ska Örebro se ut år 2040?” var det en som hade retweetat och en som gillat förslaget.

Helhetssyn av samrådsvar

I detta kapitel görs en övergripande sammanställning av företeelser och synpunkter i de inkomna samrådsvaren utifrån kategorierna privatpersoner, externa myndigheter, interna myndigheter (d.v.s. nämnder och förvaltningar inom kommunen) och intresseorganisationer.

Det är viktigt att påpeka att de inkomna synpunkterna inte är representativa för vad örebroarna tycker i helhet. Vissa har svårt för att kommunicera eller formellt ge uttryck för sina synpunkter. Andra är inte intresserade av att engagera sig eller är positiva till förslaget och har därför valt att inte lämna några synpunkter. Att många har haft samma åsikt ges därför egentligen inte större tyngd än att en person eller aktör tyckt något, då de som svarat inte utgör ett representativt urval av örebroarna.

Örebro kommun vill även betona att det är omöjligt att tillgodose samtliga intressen eftersom åsikterna går isär. Det innebär ett ansvar att ta ställning till det allmännas bästa istället för det, ibland motstående, enskilda intresset.

Allmänhetens synpunkter

De flesta synpunkterna från privatpersoner berör förtätning, landsbygdsutveckling, utbyggnadsområden för bostäder och trafik. De frågor som har ställt på hemsidan och i sociala medier har i hög utsträckning format de inkomna svaren från allmänheten. Utifrån vissa svar är det tydligt att de som lämnat synpunkter troligtvis inte har läst översiktsplanen, utan enbart besvarat de frågor vi ställt.

Nedan tydliggörs vilka frågor som har engagerat allmänheten mest via hemsidan.

Fråga om koloniområdets bevarande eller omvandling	82 st
Fråga ny bebyggelse genom olika grad av förtätning	28 st
Fråga om förslag till ny järnvägssträckning	28 st
Fråga om golfbana som markanvändning	23 st
Fråga om villabebyggelse i staden/på landsbygden	21 st
Fråga om att skapa nya byar eller utveckla befintliga	18 st
Fråga om snabba bussar och framtidens kollektivtrafik	15 st
Frågor som rör kapitlet om mindre tätorter och landsbygd	14 st
Frågor om kommunens orter	14 st
Frågor som rör kapitlet om trafik	12 st
Fråga om utveckling av CV-området	10 st
Fråga om utveckling av större utflyktsområden eller flera små	10 st
Fråga om inriktning på område norr om Boglundsängen	8 st
Fråga om olika typer av bostadshus	6 st
Frågor som rör kapitlet om grönstruktur	5 st
Frågor som rör kapitlet om planens utvecklingsstrategi	3 st
Fråga om behoven inom näringsliv	3 st
Fråga om bebyggelse på jordbruk	3 st

Frågor som rör kapitlet om staden Örebro	3 st
Frågor som rör kapitlet om kulturmiljö	3 st
Frågor som rör kapitlet om fritid, idrott och kultur	3 st
Fråga om utökad sjöfart	2 st
Frågor som rör kapitlet om teknisk försörjning	1 st

Tabellen visar vilka frågor som engagerat folk mest via hemsidan (se även avsnitt facebook, instagram, twitter i föregående kapitel för att få en uppfattning om vilka frågor som engagerat folk mest i dessa sammanhang).

Parallellt till översiktsplanen har två utvecklingsförslag skickats ut på samråd, dels området vid Munkatorp trafikplats, dels området mellan flygplatsen och Berglunda. Eftersom vi aktivt sökt upp fastighetsägare m.fl. och sänt ut förslagen till dem har vi fått in en del synpunkter som riktar sig till den föreslagna markanvändningen i dessa områden.

Protester och missuppfattningar

Ett flertal synpunkter har innehållit protester mot olika förslag. Att många svar handlar om vad som inte är bra i förslag till ny översiktsplan är inte oväntat. Det är mer troligt att de som är kritiska gör sin röst hörd än de som är nöjda eller inte är intresserade. Det går dock att utläsa att de som gett synpunkter inte alltid är kritiska till förslagen i sin helhet, utan det är snarare förslagets geografiska placering i ens närhet som de förhåller sig kritiska till.

I vissa samrådssvar blir det tydligt att det skett en del missuppfattningar om vad en översiktsplan har för syfte. En vanlig missuppfattning är att en översiktsplan är inriktad på genomförande. Översiktsplanen pekar dock enbart på möjligheter och ska ses som kommunens långsiktiga viljeinriktning då den ligger till grund för den fortsatta planeringen. Innebörden och den geografiska avgränsningen av några kartskikt, exempelvis utbyggnadsområden och grönstråk, har även uppfattats som oklar och bidragit till viss oro.

Utbyggnadsområden

I många samrådssvar diskuteras bebyggelsestäthet, bebyggelsestyp och våningsantal. Synpunkterna varierar, både positiva och negativa effekter av förtätning framförs. Förtätning anses påverka grönskan, luften och hälsan negativt, medan positiva sidor av förtätning är att mindre markyta tas i anspråk och att en tät stad kräver färre transporter. Ett återkommande förslag för att begränsa de negativa effekterna av förtätning är att bygga mer på höjden än tvären. En vanligt förekommande synpunkt är att olika typer av bebyggelse behövs och lämpas sig olika beroende på sin omgivning och läget i kommunen. Många framför oro för att stadens bebyggelseutveckling går för fort. Flera röster höjs kring ökad byggnation på landsbygden och i de mindre tätorterna, där fler upplåtelseformer och hustyper behövs för att möjliggöra boende i olika faser av livet även utanför Örebro tätort. Synpunkter om alternativa boendelösningar så som boende på husbåtar i Svartån framförs. Varierade reaktioner framförs kring byggnation av nya byar, där en återkommande synpunkt rör vikten av att kunna tillhandahålla en god service innan nya orter byggs ut. Det är flera som betonar även behovet av att möjliggöra för fler villatomter i kommunen.

Kommentar: Förtätning av staden är inte ett mål i sig utan en del i en planeringsinriktning som försöker styra mot en mer hållbar stadsutveckling. Översiktsplanens intentioner är att över tid åstadkomma en tätare och grönare stad. Det kan innebära kompletteringar av högre eller lägre buskroppar beroende på den specifika platsens förutsättningar. Kring landsbygden och de mindre orterna är översiktsplanen ännu tydligare än tidigare vad gäller orternas utveckling och innehåll samt ger tydlig strategisk vägledning för hur bebyggelseutveckling kan ske på landsbygderna utanför. I detta kan nya byar vara en möjlighet som därmed kan stärka befintliga orters serviceinnehåll. I översiktsplanen beskrivs strategiskt hur och var nya villatomter kan tillkomma i kommunen. Ställningstagande om villabebyggelse har utvecklats efter samrådet. Beträffande boende i busbåt längs Svartåns stränder bedömer kommunen att allmänhetens tillgång till årummet stränder väger tyngre än bostäder för ett fåtal personer.

Koloniområden och golfbana

Åsikterna kring huruvida stadsnära koloniområden och golfbanan ska bevaras eller vara föremål för bostäder eller annan förändring skiljer sig. De som på något vis är aktiva i koloniområdena vill att de ska bevaras och argumenterar för att det är viktigt med stadsnära kolonilotter för de som inte har råd med villatomt och inte har tillgång till grönska. Golfaktiva menar att det är en tillgång med en centralt belägen golfbana. Andra anser att man i större utsträckning bör öppna upp de stadsnära grönområdena för allmänheten istället för att stora ytor ska vara förbehållna en förhållandevis liten del av befolkningen. Ett fåtal argumenterar för byggnation på delar av områdena och att kolonilotter och golfbana hellre placeras längre ut från staden.

Kommentar: Översiktsplanen, med tidshorisont 2040, föreslår inte att koloniområdena ska bebyggas. Däremot kan man tänka sig att efterfrågan på att öppna upp delar av koloniområdena för allmänheten så att det går att passera igenom och vistas där ökar med fler invånare i staden. Gustavsviks golfbana föreslås bevaras i planen, medan delar av den nedlagda Mellringe golfbana föreslås att bebyggas. Natur-, rekreations och/eller kulturmiljövärden i stadens centrala delar har ett stort värde och bedöms ofta vara större än nyttan av ny bebyggelse.

Natur och park

En stor del av synpunkter handlar om att bevara koloniområden och golfbanan och men även att tillgängliggöra ytterligare naturområden. Många menar att stadsnära natur och grönska är viktigt eftersom det renar luften från avgaser, bidrar till aktivitet och avkoppling. Koloniområdet utgör även ett kulturellt värde och möjliggör stadsnära odling. Det poängteras även att strövområden, parker och lekmiljöer bör förbättras och att befintliga idrottsplatser måste ses över. Enstaka privatpersoner har framfört synpunkter om att natur- och rekreationsområden skulle kunna vara lämpliga att bebygga.

Kommentar: Se ovanstående kommentar om koloniområden och golfbana.

Miljö

Allmänheten ser ett behov av att beakta fler typer av extremväder i planeringen, däribland torka, skyfall, höga flöden och snöoväder. Med anledning av begränsad nederbörd under hösten och efterföljande bevattningsförbud handlar en stor andel av synpunkterna om oron kring kommunens kort- och långsiktiga vattenförsörjning. Behovet av kommunalt vatten och avlopp i mindre tätorter

och byar poängterats också i ett flertal samrådssvar med syfte att värna om vattenkvaliteten.

Det har även inkommit synpunkter om att områden för vindkraft i Kilsbergen står i konflikt med friluftslivet och dess utveckling.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden kring kommunens vattenförsörjning innan en lösning med dricksvatten från Vättern kan vara aktuell. Ställningstaganden kring vatten och avlopp på landsbygden har konkretiserats.

Trafik

De synpunkter som berör infrastruktur och trafik handlar främst om att kollektivtrafiken och cykelvägarna på landsbygden behöver förbättras för resande inom och över kommungränsen. Många synpunkter har även handlat om de nya järnvägsreservaten.

Många anser att cyklisters framkomlighet och säkerhet behöver förbättras på såväl landsbygden som i staden och att cykeln ska vara mer eller minst lika prioriterad som biltrafiken. Behovet av god tillgänglighet till skolor och säkra gång- och cykelvägar dit betonas särskilt. Mer detaljerade synpunkter om att man vill se en ökad separering mellan cyklister och biltrafiken har inkommit då många skriver att de känner sig otrygga när man cyklar bland bilarna, speciellt vid höga hastigheter. Utöver detta har önskemål om fler passager för gående och cyklister över/under bland annat Svartån och järnvägen framförts.

Många anser att busstrafiken går för långsam idag och att detta måste förbättras för att fler ska välja att åka kollektivtrafik i framtiden. Att jobba med separata filer för buss och prioritering i trafiksignal lyfts av många fram som bra tillvägagångssätt som både kan gynna arbetspendling från tätorterna och resandet inom staden. Att till exempel införa spårväg, trådbuss och linbana är andra förslag som lyfts fram. Ett flertal önskar dessutom nya pendeltågstopp i bland annat Mosås och Hovsta. I övrigt har många synpunkter om kollektivtrafiken varit mer detaljerade och handlat om bland annat biljettkostnad, turtäthet, avstånd mellan hållplatser och vilken typ av buss som trafikerar en viss sträcka. Även önskemål om nya linjesträckningar har inkommit.

Önskemål om att införa platser med pendlarparkeringar har inkommit, med byte från bil till cykel eller bil till kollektivtrafik. I centrum efterfrågas fler parkeringsplatser för såväl bil som cykel.

Ett flertal personer uttrycker ett missnöje med den trängsel som uppstår vid rusningstid och lyfter fram ett behov av nya trafiklösningar för att förebygga de bilköer som uppstår. Vissa föreslår att en ringled byggs runt Örebro och andra tycker att man ska bredda vägarna. Många uttrycker en oro för höga hastigheter och stor andel tung trafik på såväl landsbygd och i staden. I övrigt har många haft konkreta synpunkter om detaljlösningar och gett förslag på hur specifika platser bör utformas och regleras. Ett antal nya vägsträckningar har föreslagits.

Många poängterar riskerna med dagens godstrafik genom staden och ser positivt på att förlägga järnvägen i stadens utkant. En del menar dock att den föreslagna järnvägssträckningen utanför staden kommer att medföra risker och buller för närliggande bostäder. De argumenterar därmed för att järnvägen ska förläggas i en tunnel eller längre utanför staden än vad som är tänkt. En oro för ökade bullernivåer och vibrationer har framförts om godset fortsätter gå genom staden.

Kommentar: Synpunkterna som inkommit från allmänheten varierar kraftigt och många synpunkter går emot varandra. Det råder således delande meningar bland invånaren hur trafiken och infrastrukturen bör utvecklas. Många synpunkter som inkommit har dessutom varit av mycket detaljerad karaktär och kan inte behandlas inom ramen för översiktsplanen. Kommunen har gjort en bedömning av vilka synpunkter som kan tillgodoses i översiktsplanen och som går i riktning mot kommunens övergripande mål och därefter har texter, ställningstaganden och kartan justerats.

Efter samrådet har ett antal större förändringar genomförts. Cykelnätet har utökats med ytterligare en nivå i staden, regionala cykelstråk har lagts till och landsbygdsperspektivet har lyfts fram tydligare. Kollektivtrafikens stråk har omarbetats och ställningstaganden har setts över för att tydliggöra kollektivtrafikens potential som transportmedel. Gatunätet har reviderats med syfte att lyfta fram ett sammanhängande gatunät där gatornas olika funktion framgår. Bilens funktion i den växande kommunen har förtydligats och ställningstaganden om pendelparkeringar har formulerats. Ett tydliggörande om godsjärnvägens framtida sträckning har genomförts.

Jordbruksmark

En del synpunkter om att undvika att bygga på jordbruksmark kommer från privatpersoner och några intresseorganisationer.

Kommentar: Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas vilket tydligt framgår i översiktsplanens ställningstaganden för jordbruksmark. I de fall jordbruksmark står i konflikt med annan markanvändning behöver de olika intressena vägas mot varandra utifrån vilken markanvändning som är bäst lämpad på den specifika platsen.

Mötesplatser, service och skola

En stor del av synpunkterna handlar om att satsa mer på äldreomsorg, att utveckla skolor och dess utemiljöer genom större ytor för aktiviteter och rekreation. Allmänheten betonar även vikten av fler fritidsgårdar, idrottsanläggningar och postombud samt att öka den offentliga och kommersiella servicen i de mindre tätorterna och byarna. En del har påpekat att om man ska satsa på cityhandeln så måste det finnas fler parkeringsplatser i centrum, liksom infartsparkeringar.

När det gäller den norra delen av landsbygden omkring Hovsta, Närkes Kil, och Ölmbrotorp har det inkommit synpunkter på att det behövs äldreboende, vårdcentral, tandvård, bättre mataffärer, bensinstation och ett mer levande centrum. I Vintrosa, Latorp och Garphyttan poängteras behovet av en vårdcentral, en lokal livsmedelsbutik med ett utlämningsställe och ett apotek, men även bostäder med olika upplåtelseformer, och särskilt anpassade boenden för äldre. I Glanshammar menar en del att återvinningsmöjligheterna behöver

förbättras och att en till gymnastikhall behövs. I Östernärke framförs behovet av bostäder för äldre, ungdomsgård och upprustat bad i Kilsmo.

Kommentar: Behovet av att möta en allt större äldre befolkning i framtiden har tydliggjorts i planen. Behovet av hälso- och sjukvård, bostäder och service för äldre har tydliggjorts med nya ställningstaganden, både vad gäller landsbygden och i de mindre tätorterna som i staden. Bebyggelsekärnorna, som indikerar orter och/eller platser som är viktiga för offentlig- och/eller kommersiell service och andra typer av mötesplatser, har i utställningshandlingen blivit fler till antalet.

Utbyggnadsområden och andra förslag på privatägd mark

Flera utbyggnadsområden eller andra utvecklingsområden är markerade på markytor som tillhör privata fastighetsägare. Vissa av dessa har ifrågasatt förslagen, i flera fall för att de har intentionen att låta pågående markanvändning fortsätta.

Kommentar: Översiktsplanen anger vilken markanvändning kommunen ser som lämplig i framtiden ur ett kommunövergripande perspektiv. Utbyggnadsområden i översiktsplanen visar på möjligheten att exploatera marken. Där marken är privatägd styrs genomförandet, utbyggnadstakten och utbyggnadens omfattning av fastighetsägarna. Den rådande markanvändningen kan alltså fortsätta. Kommunen kommer dock inte att tillåta andra åtgärder som skulle försvåra för den angivna markanvändningen.

Specifika frågor/platser

Det finns vissa specifika frågor och platser som har lyfts fram i flera samrådsvar från såväl privatpersoner som interna- och externa myndigheter, och intresseorganisationer och företag. Dessa beskrivs nedan.

Synpunkter om digital översiktsplan och användningen av kartfunktioner

Den digitala översiktsplanen har uppfattats som modern, intressant och tillgänglig hos den stora massan. Några företag och privatpersoner har lyft fram kritik mot att översiktsplanen är digital eftersom de upplever svårigheter med att få tillgång till planen. Planens upplägg med digitala textkapitel kopplade till ett stort antal kartlager har också orsakat svårigheter för en del. Några synpunkter som lyfts fram är att det inte går att zooma in tillräckligt långt i kartan vilket innebär svårigheter i att ta ställning till utbyggnadsområdenas utbredning och föreslagen järnvägssträckning. Vissa upplever motstridiga ställningstaganden om flera kartlager tänds samtidigt, då till exempel ytor för bostadsbebyggelse krockar med ytor markerade som natur, eller att ytor för verksamhetsbebyggelse krockar med område utpekade som värdefull odlingsmark.

Från myndigheter har vissa kommentarer och frågor uppkommit som rör svårigheterna med att diarieföra digital information.

Kommentar: Att ha översiktsplanen som en digital websida är ett aktivt val vi gjort utifrån statens och kommunernas satsning på att digitalisera den offentliga sektorn. Vi ser stora vinster för användarna i att samla översiktsplanen i ett digitalt verktyg där det går att tända och släcka olika kartlager, zooma och klicka i kartan för att läsa om de olika platserna man är

intresserad av och med sökmöjligheter och länkar mellan olika delar av materialet skapa en tydlighet. I varje kapiteltext finns en länk till en anpassad karta, där samtliga av de kartlager som det aktuella kapitlet berör är förmarkerade. Det går också att från kartan hitta länkar till textkapitel. I textkapitlen finns också länkar till fördjupningsmaterial.

Kartmenyn är uppbyggd kring de tre rubriknivåerna "Utvecklingsstrategi", "Markanvändning" och "Ta hänsyn till". Det är framförallt kartskeit som visar markanvändning (till exempel utbyggnadsområde för verksamheter) som ibland sammanfaller med kartskeit som visar hänsyn (till exempel risk för radon, eller område med kulturmiljövärden) vilket av vissa har upplevts som motstridigt. Vi menar att markanvändning och hänsyn inte per automatik behöver innebära någon konflikt, utan ska snarare läsas som att föreslagen markanvändning behöver ta hänsyn till specifika värden. Exempelvis föreligger ingen konflikt med markanvändningen grönområde i ett översvämningsdrabbat område, men det kan vara bra att fundera över hur stigsystem bäst placeras för att rekreativsvägar inte ska bli översvämmade. Det behöver heller inte vara någon konflikt att bebygga ett område med höga kulturhistoriska värden, men det är viktigt att hänsyn tas till kulturmiljön på platsen vid planering så att värdena inte förvanskas i samband med byggnation.

Med hjälp av kommunens websida och sociala medier, så som Facebook och instagram, har vi kunnat nå en större och bredare målgrupp än vad vi hade kunnat göra om vi enbart hade marknadsfört oss via traditionella medier så som tidningsannonser, affischer och fysisk utställning.

För att i möjligaste mån göra planen så tillgänglig som möjligt, även för dem som inte har egen dator, eller behöver hjälp för att navigera i planen, har samtliga bibliotek i kommunen fått särskild information om planen och websidans uppbyggnad.

Synpunkter om jämställdhet, trygghet, barnperspektiv mm

Några privatpersoner, intresseorganisationer och myndigheter uppfattar att planen är otydlig och inte i tillräcklig grad uppmärksammar frågor som rör social hållbarhet, dvs. frågor som rör jämställdhet, jämlikhet, trygghet och olika gruppers perspektiv, till exempel barn.

Kommentar: Efter samrådet har planens sociala hållbarhetsperspektiv tydliggjorts, dels i avsnittet om utgångspunkter, dels i andra delar av planen. All kommunal fysisk planering utgår från ett flertal perspektiv som samtliga har funnits närvarande när översiktsplanen har tagits fram, d.v.s. när utbyggnadsområdena ritats, i valen av bebyggelsekärnors placering, i placeringen av natur- och rekreativsområden osv. De finns också med i de beskrivningar och ställningstaganden som görs om markanvändningen i texter. I planeringen på den översiktliga nivån är det svårt att fullt ut synliggöra all den analys och de sammanvägda bedömningar som ligger till grund för kartor och texters utformning.

Kommunalt vatten och avlopp

Många framför synpunkter om vikten av att säkra dricksvattenförsörjningen på lång sikt, men också i ett perspektiv innan det kan vara aktuellt att bygga en vattenledning från Vättern. I de mindre tätorterna och på landsbygden är det många som önskar att kommunalt vatten och avlopp ska byggas ut.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med ställningstaganden kring kommunens vattenförsörjning innan en lösning med dricksvatten från Vättern kan vara aktuell. Ställningstaganden kring vatten och avlopp på landsbygden har konkretiserats. För en långsiktigt hållbar utveckling krävs att ny bebyggelse lokaliseras där goda förutsättningar finns för en säker dricksvattenförsörjning och där avlopp kan hanteras på ett bra sätt. Det gäller såväl kommunala som privata lösningar. Beslut om den kommunala VA-utbyggnaden tas genom VA-planen. Översiktsplanen kan således inte bestämma var kommunal VA ska byggas ut. Översiktsplanens intentioner är dock att eventuell tillkommande utbyggnad av kommunal VA sker i enlighet med de prioriteringar för bebyggelseutveckling som anges i planen, där bebyggelseutveckling prioriteras i ordningen kommunala kärnor, lokala kärnor, utvecklingsområden på landsbygden och övrig landsbygd.

Önskemål om bostadsbebyggelse vid sanatorieområdet i Garphyttan

Flera privatpersoner framför synpunkter om att Sanatorieområdet i Garphyttan bör pekas ut som utbyggnadsområde för bostäder, precis som i gällande översiktsplan. Flera konkreta förslag framförs om områdets utvecklingsmöjligheter med ett unikt läge intill attraktiva natur- och kulturmiljöer.

Kommentar: Sanatorieområdet har lagts till som utbyggnadsområde för bostäder i översiktsplanens karta.

Önskemål om bostäder i nordöstra Lillån

En fastighetsägare har inkommit med önskemål om att bebygga bostäder på sin mark i anslutning till befintligt bostadsområde i nordöstra Lillån och intill Kränglans naturreservat.

Kommentar: Ett nytt utbyggnadsområde för bostäder är markerat på delar av fastighetsägarens mark, samt på intilliggande kommunal mark, där det bedöms vara möjligt att uppföra bostäder utanför bullerzonen för skjutbanorna vid Slätten och utan att naturreservatet tar skada.

Önskemål om bostadsbebyggelse vid Yxstabacken

Några privatpersoner och fastighetsägare i området kring Yxstabacken sydväst om Hovsta framför synpunkter om att Yxstabacken och närområdet bör pekas ut som utbyggnadsområde för bostäder i översiktsplanen.

Kommentar: Programnämnd samhällsbyggnad har i ett inriktningsbeslut tagit ställning till att det ur hållbarhetsperspektiv inte är lämpligt att bebygga området kring Yxstabacken i någon större omfattning den närmsta tiden då det inte ligger inom något av kommunens utpekade utvecklingsområden på landsbygden, där ny bebyggelse prioriteras. Den fördjupning av översiktsplanen för Längenområdet har reviderat i enlighet med inriktningsbeslutet. Läs beslutet [här](#).

Utbyggnadsområden för bostäder kring Brunngärdet

Många fastighetsägare och boende i området motsätter sig förslaget på byggnation av bostäder längs Glomman och Mosåsvägen, i direkt anslutning till Brunngärdet. Några motiv som uppges är att ytorna används för rekreation samt att trafikbuller på intilliggande gator gör ytorna olämpliga för boende. Många föreslår att bostadsbebyggelse istället kan tillkomma i närområdet vid Hagalund.

Kommentar: De föreslagna ytorna för bostadsbebyggelse direkt söder och väster om Brunnsgärdet har tagits bort. Det kan dock i ett långsiktigt perspektiv finnas anledning att pröva möjligheterna till någon typ av kompletteringsbebyggelse i anslutning till Glomman och Mosåsvägen.

I närområdet, söder om Glomman, finns flera fastigheter som i utställningshandlingen lyfts fram som möjliga förtätningsområden för till exempel verksamheter och offentlig service. Även intill Brunnsparken, där ett planprogram har tagits fram, finns ytor identifierade för kompletterande bostadsbebyggelse, vilket har lyfts fram i texten som rör ytan för Brunnsparken i kartan. Hagalundsområdet var redan utpekade som utbyggnadsområde i samrådsbehandlingen och området finns kvar även i utställningshandlingen.

Utbyggnadsområden för bostäder och ny gata mellan Brickebacken och Norra Bro samt öster om Brickebacken.

Många fastighetsägare och boende i området oroas av förslaget på byggnation av bostäder och en ny gata mellan Brickebacken och Norra Bro, i direkt anslutning till Saxons park. Synpunkterna handlar i första hand om en oro över att värdefulla områden för rekreation ska försvinna.

Det har också framförts synpunkter om att den föreslagna bebyggelsen öster om Brickebacken längs Granrisvägen bör placeras med hänsyn till topografiska förhållanden.

Kommentar: De föreslagna ytorna för bostadsbebyggelse mellan Brickebacken och Norra Bro har justerats så att rekreationsområden så som pulkabacken och Fölungahällen undantas bebyggelse. I kartans klicktext för området lyfts ovanstående platser fram som värdefulla att bevara. Texten som tillhör bebyggelseytan som ligger i anslutning till Granrisvägen har justerats så att det framgår att bebyggelsen ska anpassas till platsens topografiska förhållanden och att verksamheter kan placeras i låglänta lägen invid Gällerstavägen.

Utbyggnadsområde för bostäder i Södra Ladugårdsskogen och längs Glomman

Synpunkter har inkommit angående de utbyggnadsytor som är markerade i Södra Ladugårdsskogen och längs Glomman. Närboende i Adolfsberg framför bland annat synpunkter om vikten av att ny bebyggelse anpassas till naturen och sin omgivning. Beträffande den sydvästra delen av bebyggelseområdet Södra Ladugårdsängen önskar närboende att befintlig och ny bebyggelse skiljs åt med ett grönt stråk.

Kommentar: Utbyggnadsområdena vid Södra Ladugårdsskogen och längs Glomman behålls då det utgör ett av kommunens viktiga utvecklingsområden fram till år 2040 som behövs för att centralt i staden skapa plats för bostäder, skolor och service för många människor i framtiden. Översiktsplanen antar ett långsiktigt planeringsperspektiv och visar på planeringens grova penseldrag. I kommande planeringskedan blir detaljeringsnivån högre för specifika frågor, så som bebyggelsens skala, utformning av kvarter och hus, placering av parker och grönområden. Synpunkterna tas med i det fortsatta arbetet med planprogram för Södra Ladugårdsskogen.

Utbyggnadsområde för bostäder norr om Boglundsängen och öster om Lundby

Fastighetsägare i anslutning till det föreslagna utbyggnadsområdet är starkt negativ till ny bebyggelse på platsen. Ett flertal synpunkter framförs, bl.a att den föreslagna bebyggelseytan idag är en del i en större areal av produktiv jordbruksmark och att en utbyggnation enligt plan skulle kunna påverka jordbruksverksamhet på fastigheterna norr om utbyggnadsområdet. Dessutom framförs synpunkter på att markförhållandena är dåliga och olämpliga att bebygga, liksom att den föreslagna vägen mellan nordöstra Lillån och Boglundsängen inte behövs och att en sådan skulle förstöra natur och jordbruksmark.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut ett långsiktigt planeringsperspektiv fram till ca år 2040. Inom det perspektivet kommer plats för bostäder, skolor och service för många människor att behövas, varav en del är planerat till det utpekade området norr om Boglundsängen och öster om Lundby. Utbyggnadsområdet är i huvudsak planerat på kommunal mark men några mindre utbyggnadsytor är ritade på privat mark. Planen visar kommunens viljeinriktning, men privata fastighetsägare väljer själva vilken utveckling de vill se på sin mark.

Innan en utbyggnation av området kan ske behöver området planeras mer ingående och specifikt utredningsmaterial behöver tas fram, till exempel avseende markförhållanden, kvalitet på jordbruksmarken, grönstrukturens värden, infrastruktur med mera.

Utbyggnadsområde för bostäder norr om Lundby

Synpunkter har inkommit från boende i den norra delen av Lundby som är negativa till förslaget utbyggnadsområde norr om stadsdelen.

Kommentar: Utbyggnadsområdet norr om Lundby kommer att behållas i sin nuvarande form, vilket överensstämmer med Fördjupningen av området runt Lången som antogs 2014. En flytt österut omöjliggörs bland annat av översvämningsrisk kring Lillån. En komplettering har dock gjorts i denna översiktsplan, vilket är att ett grönt stråk har markerats i kartan mellan Lundby och aktuellt utbyggnadsområde.

Utbyggnadsområden för stadsbygd kring Västhaga

Boende i Älvtomta framför synpunkter kring hur framtida bebyggelse och gator bör utformas, vilka grönytor som används frekvent, och vilka som kan bebyggas.

Kommentar: Synpunkterna är i stort sett samstämmiga med planförslaget, men är mer detaljerade än vad en översiktsplan kan bli. I kommande planeringskedan blir detaljeringsgraden högre och planfrågor utreds djupare. Då finns möjlighet att återigen framföra synpunkter.

Utbyggnadsområde för blandstad vid Tybble, väster om universitetet.

Det har inkommit synpunkter på förslaget till bebyggelse på området söder om Tybble och väster om universitetet. Synpunkterna rör främst bebyggelsens möte med natur- och fritidsområden längs förkastningsbranten, som idag används frekvent av bland annat förskolor och privatpersoner men även föreningsliv, till exempel KFUM Örebro Frisbees.

Kommentar: I samrådsförslagets karta täcktes stora delar av frisbee-golfbanan av bebyggelse. Ytan för bebyggelse har justerats i södra delen till förmån för grönområden och rekreationsytor. Intentionen med planeringen i det aktuella området är att befintliga rekreationsvärden i hög utsträckning ska kunna finnas kvar, samtidigt som bebyggelseutveckling kan ske.

Utbyggnadsområde för blandstad längs Karlslundsgatan, väster om Hagarondellen

Boende i närområdet har framfört synpunkter på den västra delen av det föreslagna utbyggnadsområdet längs Karlslundsgatan. Synpunkterna handlar främst om att remsan är för smal för att rymma bostäder, framförallt norr om vägen.

Kommentar: Bebyggelseytan väster om Hagarondellen har tagits bort. Det kan dock i ett långsiktigt perspektiv finnas anledning att pröva möjligheterna till någon typ av kompletteringsbebyggelse i ett sammanhang där Karlslundsgatan omgestaltas till en stadsgata.

Utbyggnadsområde för blandstad på CV-området

Flera privatpersoner har framfört synpunkter som ligger i linje med de förslag om CV-områdets utveckling som presenterades i samrådsversionen av planen, d.v.s att stadsdelen genom utveckling ska integreras med staden till en funktionsblandad och levande stadsdel där kultur och grönska är självklara komponenter. Många lyfter fram vikten av att bevara kulturbyggnaderna och att komplettering av ny bebyggelse anpassas i skala och uttryck till en helhet som passar ihop.

Fastighetsägaren **Jernhusen** framför i sitt svar att de vill utveckla CV till en stadsdel med mycket hög befolkningstäthet och att området nordost om CV bör kunna utvecklas med bebyggelse i stället för kultur och fritid. Vidare menar Jernhusen att USÖs expansionsbehov på CV bör vara av sådan art att de kan inrymmas i en kvartersstad utan att fysiska eller mentala barriärer uppstår. Vänsterpartiet poängterar vikten av att ge kulturen utrymme på CV och att områdets identitet bevaras vid en omdaning. Området behöver öppnas upp och utveckla till en mötesplats för staden.

Kommentar: Synpunkterna överensstämmer i hög utsträckning med den inriktning som presenteras i planen och i det planprogram som håller på att tas fram för stadsdelen. Nordost om CV-området har kartan justerats marginellt för att stämma överens med planprogrammets inriktning. Förutom den justeringen behålls inriktningen på markanvändningen längre österut som kultur- och fritidsändamål. Motiveringen är dels att markförhållandena inte är lämpliga för omfattande byggnation, dels att skapa en mjuk övergång till naturreservatet Oset och Rynningeviken och den utveckling av Naturrum som planeras där.

Föreslagna platser för framtida brandstation

I samrådskartans klicktexter markerades ett flertal platser ut som möjliga för framtida brandstation, till exempel i anslutning till Ormesta verksamhetsområde, vid Österport, vid Lillåns verksamhetsområde samt norr om Lillån center. Vid Ormesta framfördes synpunkter om att platsen är olämplig utifrån kulturmiljöaspekter.

Kommentar: Efter utredningsarbete om lämpligt läge för framtida brandstation har två platser konstaterats för kompletterande brandstationer, nämligen vid Österport där en station planeras att uppföras i närtid och vid södra delen av Lällans verksamhetsområde där en station planeras på lång sikt. Vid dessa lägen finns informationen i klicktexten kvar medan övriga lägen har strukits.

Utbyggnadsområdet för verksamheter mellan Berglunda och flygplatsen

Flera fastighetsägare motsätter sig planerna på byggnation av verksamheter väster om Berglunda och Pilängen ut mot flygplatsen, medan vissa fastighetsägare är positiva. Några undrar om kommunen kan komma att expropriera fastigheter och oroar sig för fastighetsvärdena.

Kommentar: Det är brist på verksamhetsmark i kommunen. I den översiktliga planeringen (arbetsmaterial Utvecklingsförslag för området mellan Berglunda och flygplatsen) görs därför bedömningen att det allmänna intresset av verksamhetsmark längs E18 väger tyngre än andra allmänna och enskilda intressen, så som till exempel jordbruksmark och boendemiljöer. Därför markeras marken ändå som lämplig för verksamheter. Det innebär i första hand att kommunen inte kommer att tillåta utbyggnad av ytterligare bostäder i och intill området för att inte försvåra en framtida utveckling för verksamheter. Eftersom marken i området till största del är privatägd styrs dock genomförandet, utbyggnadstakten och verksamhetutbyggnadens omfattning där av de olika fastighetsägarna i området. Detaljplaner initieras av fastighetsägare och i detta skede görs de slutgiltiga avvägningarna mellan olika intressen. De då aktuella bostads- och ägarförhållandena avgör till exempel vilken omfattning utbyggnaden kan ha med hänsyn till skyddsavstånd till de bostäder som då finns. Med dagens situation och lagstiftning är det inte aktuellt för kommunen att expropriera några fastigheter. Däremot kan frivilliga överenskommelser om markköp göras.

Utbyggnadsområdet för verksamheter öster om Munkatorps trafikplats

Flera sommarstugeägare motsätter sig planerna på byggnation av verksamheter längs E18/E20 öster om Munkatorps trafikplats och boende i Solberga motsätter sig föreslagen utvidgning av utbyggnadsområdet öster om vägen till Myrö. Man oroar sig för boendemiljön och fastighetsvärdena, och lyfter fram natur- och kulturvärdena kring Ulriksberg och Ramstigen.

Kommentar: I området finns till exempel natur- och kultur- och boendemiljöer men det råder samtidigt brist på verksamhetsmark i kommunen. I den översiktliga planeringen (arbetsmaterial Utvecklingsförslag för området kring Munkatorps trafikplats) görs bedömningen att det allmänna intresset av verksamhetsmark här längs motorvägen väger tyngre än andra allmänna och enskilda intressen. Därför markeras marken ändå som lämplig för verksamheter. Det innebär i första hand att kommunen inte kommer att tillåta utbyggnad av ytterligare bostäder i och intill området för att inte försvåra en framtida utveckling för verksamheter. I de östra delarna där marken är privatägd styrs genomförandet, utbyggnadstakten och verksamhetutbyggnadens omfattning av de olika fastighetsägarna i området. Detaljplaner initieras av fastighetsägare och i detta skede görs de slutgiltiga avvägningarna mellan olika intressen. I västra delarna kan kommunen styra mer över genomförandet eftersom marken där till största del är kommunägd. När man tar fram en detaljplan är det de då aktuella bostads- och ägarförhållandena som avgör till exempel vilken omfattning utbyggnaden kan ha med hänsyn till skyddsavstånd till de bostäder som då finns. Med dagens situation och lagstiftning är det inte aktuellt för kommunen att expropriera några

fastigheter. Däremot kan frivilliga överenskommelser om markköp göras och kommunala arrenden kan komma att sägas upp.

Utbyggnadsområde för verksamheter Gryt

Flera boende i Norra Bro motsätter sig förslaget att utöka Gryts industriområde österut, främst av oro att det skulle alstra mycket tung trafik.

Kommentar: En fullskalig utbyggnad behöver föregås av trafikutredning och infrastrukturåtgärder för att hantera tung trafik till området. Genomförande sker förmodligen efter denna planperiod. Därför minskas området ner men en pil (kartskiktet "Utveckling efter 2040") indikerar att det kan utökas österut i framtiden.

Utbyggnadsområde för verksamheter i Törsjö

Några markägare vid utbyggnadsområdet för verksamheter öster om järnvägen vid Törsjö vill att utbyggnadsområdet utökas.

Kommentar: Kommunen gör bedömningen att det allmänna intresset av verksamhetsmark med möjlighet till järnvägsanslutning väger tyngre än andra intressen. I norr begränsas området av skyddsavstånd till befintligt villaområde. I söder utökas området att omfatta den mark som är utpekad i nu gällande översiktsplan från 2010. Området utökas inte söder om Södra Tvärleden i denna översiktsplan. Angående genomförande, se kommentar om Berglunda ovan.

Externa myndigheter

De externa myndigheterna som har lämnat samrådsyttrande utgörs av kommuner (Arboga, Finspång, Karlskoga, Karlstad Kumla, Lekeberg, Motala), Fortifikationsverket, Försvarmakten, LFV Air Navigation Services of Sweden, Länsstyrelsen i Örebro län, Nerikes brandkår, Region Örebro län, Sjöfartsverket, Svenska kraftnät, Trafikverket, Örebro Läns Museum, Örebro universitet.

Svaren från de externa myndigheterna har en tonvikt på infrastruktur, regionala frågor och övergripande strategier. Svaren är till sin karaktär ganska generella, det handlar oftare om vad kommunen bör tänka mer på till exempel "det är betydelsefullt att tänka på barn, jämställdhet, regionalt, säkerhetsrisker etc.". Det finns svårigheter att analysera vad det innebär för själva förslaget när svaren inte är mer konkreta.

Flera anser att översiktsplanen är väl genomarbetad. Myndigheterna efterlyser dock tillägg av information, trots att översiktsplanen syftar till att vara ställningstaganden och informations- och planeringsunderlag som kommer att kunna revideras löpande.

Nedan beskrivs några av myndigheternas synpunkter kring förslaget till ny översiktsplan.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har en särskilt granskande roll av översiktsplanen enligt plan- och bygglagen och ska efter utställningen inkomma med ett granskningsyttrande som ingår i själva planhandlingen. Därför redovisas deras svar i sin helhet som bilaga,

sist i dokumentet. Kommunens kommentarer på Länsstyrelsen synpunkter redovisas nedan.

Länsstyrelsen anser att redovisningen av riksintressen behöver kompletteras och kommunens ställningstaganden gällande riksintressen behöver tydliggöras.

Kommentar: Översiktsplanen har kompletterats med de nya riksintressena för friluftsliv, riksintresse för dricksvattenförsörjning samt med det riksintresse för industriell produktion som berör Örebro kommun.

I riksintresset för friluftsliv i Hemfjärden har ett mycket stort omland till själva vattnet tagits med i riksintresseområdet. Det är svårt att hävda att den värdebeskrivning som anges kopplat till ytan är aktuell för hela det område som ritats med. På södra delen av Hemfjärden berörs även den mindre tätorten Ekeby Almby och orten Hjälmabaden. En utveckling och komplettering av denna bebyggelse bedömer kommunen inte påverka värdena för friluftslivet kring Hemfjärden. Även området norr om Hemfjärden innehåller delar som inte är tillgängliga för friluftsliv och som inte har någon koppling till friluftslivet kring sjön. Kommunen håller med om att det som står i värdebeskrivningen för objektet stämmer, att omlandet till sjön är mycket viktigt med promenadstråk, cykelvägar m.m. Dock ger denna mycket generella avgränsning problem med trovärdigheten för det utpekade värdet då så pass stor del av ytan som pekas ut inte innehåller de värden riksintresset beskriver. Riksintresset för friluftsliv i Kilsbergen anser vi också omfattar ett för yvigt tilltaget område. Avgränsningen av områdena är en mycket viktig fråga eftersom vi anser att för grova och yvigt tilltagna områden minskar förtroendet för riksintresset för planerare och allmänhet. Dessa synpunkter framfördes i kommunens samrådsvar om riksintressena. Länsstyrelsen önskar nu att kommunen bör redovisa förslag på exakt avgränsning av riksintresset men kommunen har inte haft resurser att göra den utredningen.

Kommunens inställning till riksintresset för naturvård Latorpsplatån är inte längre att tätorterna bör utgå ur riksintresset utan kommunen poängterar nu istället vikten av att orterna kan utvecklas även om de ligger inom riksintresseområdet.

Trafikverket ser inget behov av att planerad kombiterminal i Torsjö återigen blir ett riksintresse, men kommunen väljer ändå att framföra det önskemålet.

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstaganden gällande Villingsbergs skjutfält inte tillgodoser riksintresset för totalförsvaret.

Kommentar: Ställningstagandet om Villingsbergs skjutfälts framtid har förändrats från kommunens sida och de aktuella områdena för vindkraft har strukits ur översiktsplanen. Kommunen uppfattar därmed att vi tillgodoser riksintresset för försvaret. Länsstyrelsen skriver vidare att man önskar att kommunen i översiktsplanen ska skriva att samråd ska ske med Försvarsmakten vid bildande av naturreservat och liknande. Översiktsplanen är inte en handbok i planering så detta anser vi överflödigt att skriva då samråd alltid hålls med länsstyrelsen i sådana fall.

Länsstyrelsen anser att kommunens ställningstaganden gällande vindkraft inte tillgodoser riksintresset för industriell produktion, Bofors skjutfält.

Kommentar: De aktuella områdena har strukits ur översiktsplanen.

Länsstyrelsen anser att etablering av verksamheter inom riksintresset för Örebro flygplats riskerar att inte tillgodose riksintresset.

Kommentar: Eftersom fastighetsägarna Örebroporten samt verksamhetsutövarna Örebro Airport skriver i sina samrådssvar att etablering av ytterligare flygplatsanknuten verksamhet skulle stärka flygplatsen så har kommunen sett till att markera tillräckliga utbyggnadsytor. Genom att förtydliga i tillhörande texter att hänsyn måste tas till riksintresset och hindersfribet samt genom att markera ytorna väster om infartsvägen som utbyggnadsområde för flygplats istället för utbyggnadsområde för verksamheter har vi förtydligat att det handlar om expansions- och etableringsmöjligheter för just flygplatsanknutna verksamheter.

Länsstyrelsen tar inte ställning till om de områden som kommunen avser att utreda som LIS-områden är lämpliga som LIS-områden.

Kommentar: Det är vi medvetna om att länsstyrelsen inte kan göra i detta skede.

Redovisningen av mellankommunala frågor behöver tydliggöras liksom översiktsplanens konsekvenser för sådana frågor.

Kommentar: Översiktsplanens kapitel Örebro i regionen har kompletterats med mellankommunala frågor.

Redovisningen av frågor som berör människors hälsa och säkerhet, och risken för olyckor, översvämning och erosion behöver kompletteras.

Kommentar: Risk- och sårbarhetsanalysen är ett av underlagen till översiktsplanen. Kommunens trafikplanering beaktar framkomligheten för utryckningsfordon. Ett ställningstagande om buller på skolgårdar har lagts till. Ett ställningstagande om farligt gods har lagts till.

En upplysning om Förordningen om översvänningsrisker har lagts till. Utbyggnadsområden i Odensbacken har studerats utifrån nyttillkommen riskkartering. Vi är tacksamma för att Länsstyrelsen har uppmärksammat att det kan finnas felaktigheter i de olika översvänningskarteringar som har gjorts utifrån att de är framtagna med olika metoder och kommer att ta kontakt med Länsstyrelsen och konsult för att komma vidare.

Eftersom nya områden eller bättre karteringar kan tillkomma ska kommunen i sin detaljplanering och bygglovgivning alltid utgå från bästa tillgängliga karteringar. Ställningstagandet i översiktsplanen är således hur man bör förhålla sig till olika flöden, oavsett var i kommunen man befinner sig, medan kartan som redovisas i översiktsplanen för en del av kommunen därför nu har gjorts grovt generaliserad.

Länsstyrelsen anser att kommunen ska tillämpa BHF utanför staden Örebro och för samhällsviktiga funktioner. Kommunen kommer att vidhålla ett 1000-årsflöde som dimensionerande i våra ställningstaganden överallt i kommunen. Alla risker i samhället behöver vägas mot varandra. I lokalisering av bebyggelse behöver man också ta hänsyn till exempelvis befolkningens rörelsemönster och trafiksäkerhet, boendesegregation och social

stabilitet osv. I risk- och sårbarhetsanalysen bedöms olika samhällsrisker upp till 1000-årshändelser. Föreskrifter om RSA och förarbetena kring lagen om extraordinära händelser pekar på vikten av att inte godtyckligt planera för vissa risker mer än andra bara för att vi har tillgång till data för en viss risk. Därför bör inte översvämning få prioritet eller tolkningsföreträde för att det har gått att få fram snygga kartor för BHF, som ungefär motsvarar 10 000-årshändelser. Rapporterna som länsstyrelsen hänvisar till är båda författad innan vi fick tillgång till ett 1000-årsflöde. MSB har i dialog med oss om detta tidigare varit tydliga med att BHF bara ska användas i brist på annat, och att det i Örebro fall har blivit olyckligt att skillnaderna mellan 200-årsflödet och BHF är så stora.

Kommunen redovisar inte karteringen av skyfall med 100-årsflöde i översiktsplanen eftersom den till skillnad från 1000-årsflödet inte alltid påverkar vilken markanvändning som kan vara är lämplig. Skyfallskarteringen används däremot i den fysiska planeringen och skyfallsrisken måste hanteras i detaljplaner och genomförande genom att förlägga byggnation där risk inte finns eller genom att göra åtgärder hanterar vattenmängderna. I texten till utbyggnadsområden som avvattnas till Bygärdesbäcken, Lillån och ett stort dike från Markeberg ner mot Kvismare kanal har dagvattenmängderna särskilt uppmärksammas, liksom kring Munkatorp.

Dagvattenavsnittet är omformulerat av kommunens dagvattengrupp.

Ang ras- och skredrisk så har länsstyrelsens underlagsmaterial för ras- och skredrisk i Örebro län har varit ett underlag vid framtagandet av föreslagna utbyggnadsytor i översiktsplanen. Vi bedömer inte att risken med ras och skred är så pass påtaglig att något utbyggnadsområde i översiktsplanen behöver tas bort eller justeras ytterligare. Vid detaljplanering studerar vi dock risken närmre på lokal nivå.

Översiktsplanen bör tas fram som en traditionell sammanhållen handling till vilken det digitala verktyget kan fungera som ett bra komplement. Den digitala plattformen bör dock utvecklas.

Kommentar: Vi förstår att länsstyrelsens roll och ansvar i samråd och utställning försvåras av det digitala upplägget, medan det blir ett mer användbart verktyg i tillämpningen för andra parter. Länsstyrelsen kommer att få visst anpassat material för att underlätta handläggningen under utställningen. En utvärderingsrapport om heldigital översiktsplan har tagits fram och kommunen kommer att hålla fast vid att presentera översiktsplanen som ett digitalt verktyg på webben. Däremot finns det juridiska frågor kring arkivering och eventuella domstolsprövningar som gör att antagandehandlingen även kommer att tas fram som PDF.

Länsstyrelsen kände osäkerhet om översiktsplanen på webben förändrades under samrådet. Det har naturligtvis inte skett några förändringar i innehållet i den av programnämnden beslutade samrådsbehandlingen. Däremot har webbsystemet automatiskt uppdaterat webbsidorna med nytt datum då någon gjort åtgärder på webbsidan, så som att rätta till en felaktig länk eller förbättra layouten.

Några av de brister i det digitala verktyget och dess kartor som länsstyrelsen uppmärksammat har kunnat åtgärdas.

De förändringar som föreslås i fördjupningen av VINNA-området bör tydliggöras.

Kommentar: Förändringarna i fördjupningen kommer att vara förtydligade under utställningen.

Redovisningen av utvecklingsområden och rekreationsområden bör utvecklas i utvecklingsstrategin.

Kommentar: Utvecklingsstrategikartan för natur är nu kommunomfattande. Områdena är namnsatta. Hovsta är utpekad som kommunal kärna.

Det är viktigt att kommunen arbetar för att säkra vattenförsörjningen både på lång och kort sikt. Det bör i översiktsplanen tydliggöras vad kommunen har för planer för vattenförsörjningen för de närmaste 10-15 åren.

Kommentar: Svartån med uppströms tillhörande sjösystem försörjer till större delen Örebro kommun med råvatten. För att långsiktigt säkra dricksvattenförsörjning har Tekniska förvaltningen utrett alternativa vattentäkter som exempelvis Mogetorp men inte identifierat någon som uppfyller kraven utifrån volym och kvalitet. Många kommuner är i samma situation som Örebro, saknar reservvattentäkt eller ser begränsningar i den nuvarande dricksvattenförsörjningen. Av den anledningen pågår sedan 2008 ett samarbete mellan kommuner i länet med målet att hämta vatten från Vättern via en bergtunnel. Projektet som samordnas av Länsstyrelsen beräknas vara drifttaget 2027.

Parallellt med detta kommer Tekniska förvaltningen undersöka hur magasineringen av vatten uppströms Svartån kan förstärkas. Vi behöver kunna hantera framtida torrperioder lika de vi upplevde hösten/vintern 2016-2017. Även när vattenförsörjningen kommer från Vättern kommer vi vara beroende Svartån och då som reservvattentäkt.

Huvuddelen av Örebro kommuns dricksvatten renas via våra infiltrationsområden Bista, Jägarbacken och Eker. De senaste åren har Örebro kommun arbetat för att skydda infiltrationsområdena i Bista och Jägarbacken och nu har vi fört över fokus på själva råvattnet. Med råvatten menas det vatten som är grunden i dricksvattenframställningen, i det här fallet vattnet från Svartån. Ett vattenskyddsområde för Svartån som råvattentäkt är framtaget och dess utsträckning beror främst på hur lång tid det tar för vattnet att nå vårt råvattenintag (där vi tar in vatten från Svartån). Regler i form av föreskrifter för dessa områden har tagits fram för att minska sannolikheten för negativ påverkan av Svartån. Länsstyrelsen är den myndighet som beslutar om inrättande av vattenskyddsområde och vi har nu överlämnat vårt förslag för fortsatt handläggning.

En yt- eller grundvattentäkt för dricksvatten skyddas normalt genom att ett vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter upprättas. Detta innebär ett ansvar främst för berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare, men även för allmänheten, att vara så aktsamma att vattnets kvalitet inte äventyras. Exempel på sådant som berörs av restriktioner är hantering av petroleumprodukter, hantering och spridning av växtnäringssämnen och bekämpningsmedel, avledning av spillvatten samt täktverksamhet. Mer information finns i kommunens föreskrifter för respektive vattentäkt.

Länsstyrelsen anser att områden för vindkraft behöver utredas mer ingående och att ställningstagandena gällande motstående intressen behöver tydliggöras. Det behöver även tydliggöras vilka kriterier som ligger till grund för utpekandet av vindkraftsområden.

Kommentar: Kriterierna som ligger till grund för utpekandet av områden lämpliga för vindkraftverk finns nu i en bilaga till MKB. Motstående intressen är belysta på ett bättre sätt i karta och i ställningstaganden. Flera områden är justerade utifrån bland annat nya skyddade naturområden. Område med motstående intresse Försvar och Industriell produktion är borttagna. Landskapsanalysen har använts av kommunen.

Det bör tydliggöras hur mycket jordbruksmark som tas i anspråk för utbyggnadsområdena i översiktsplanen. Behovet av att ta jordbruksmark i anspråk bör motiveras.

Kommentar: En analys har gjorts i miljökonsekvensbeskrivningen.

Redovisningen av frågor som berör strandskydd samt natur- och kulturmiljö behöver kompletteras och tydliggöras.

Kommentar: Ställningstagandet om önskemål att upphäva strandskydd vid Kvismare kanal är borttaget. Odensbacken är istället föreslaget som ett område att utreda för en LIS-område. De nya naturreservat som saknades i kartan är nu inkluderade. Kommunen har i översiktsplanens karta gjort ett urval av större sammanhängande områden med naturvärden som redovisas jämte naturreservaten. Kommunen har därutöver tillgång till ett stort antal kartskikt och inventeringar (naturvårdsavtal, nyckelbiotoper, ängs- och bagmark m.fl.) som används som underlag i all fysisk planering. Flera av länsstyrelsens övriga synpunkter har kunnat tillmötesgå.

I texten till utbyggnadsområden kring Munkatorp framgår nu att prövning enligt natura 2000-regelverket kan krävas. Utredningar och inventeringar kring Berglunda kommer att göras i kommande planläggning.

Texterna kring kulturmiljö har omarbetats. Bland annat har landskapets kulturmiljövärden lyfts fram mer. De flesta av länsstyrelsens synpunkter har lett till förändrade formuleringar.

Övriga externa myndigheter

De **berörda kommuner** som yttrat sig (Arboga, Finspång, Karlskoga, Karlstad Kumla, Lekeberg, Motala) har generellt sett positivt på förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun men vissa har upplevt lite svårigheter med det digitala förslaget när det gäller kartorna. Karlskoga kommun har synpunkter kring ställningstaganden kring Villingsbergs skjutfält. Lekebergs kommun vill se ett regionalt cykelstråk längs gamla E18 samt på Svartåbanans gamla banvall. De framför även att ett framtida stationsläge i Lanna bör pekas ut då detta även skulle gynna Vintrosa. Motala kommun noterar att de storregionala stråken som pekats ut i samrådskartan saknar stråk som förbinder Örebro län med Östergötland.

Kommentar: Ställningstagandet om Villingsbergs skjutfält har arbetats om för att tillmötesgå Karlskoga kommuns synpunkter. Ett regionalt cykelstråk längs gamla E18 mot Lanna har lagts till. Idag finns redan ett regionalt cykelstråk längs bilvägen mellan Vintrosa och Latorp och uppfyller samma funktion som den föreslagna sträckningen längs banvallen. En framtida cykelväg längs banvallen är inte omöjlig men ses som ett lokalt stråk varför det inte pekas ut i översiktsplanen. Örebro kommun är mycket positivt inställda till ett framtida stationsläge med tågstopp i Lanna men väljer att inte peka ut det i översiktsplanen då det ligger utanför kommunens gränser. Bilden över de storregionala sambanden har rättats till och stämmer nu överens med sedan tidigare framtagna strukturbilder.

Fortifikationsverket har inget att erinra på den nya översiktsplanen för Örebro kommun.

Försvarsmakten Poängterar först och främst betydelsen av Bofors och Villingsberg skjutfält och är emot kommunens skrivning från ÖP2010 om att den långsiktiga önskan är att fältet läggs ner, och att vi vill att försvarets intressen ska kunna kombineras med vindkraft.

Kommentar: Ställningstagandet om Villingsbergs skjutfält har arbetats om för att tillmötesgå Försvarsmaktens synpunkter.

LFV Air Navigation Services of Sweden har sett positivt på förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun men att ställningstaganden kring vindkraft behöver justeras och förtydligas kring flygplatsen, där planen möjliggör för en förlängning av banan.

Kommentar: Inga områden lämpliga för vindkraft är utpekade längs den zon där inflygning till flygplatsen sker.

Nerikes brandkår uppger synpunkter kring framkomlighet för räddningstjänsten och att det är viktigt att i förslaget till ny översiktsplan ska framgå vilken ambitionsnivå gällande vatten för brandsläckning som kommunen har. Att riskbedömning för kommunens långsiktiga utveckling bör ta större utrymme i översiktsplanen. Vidare menar de att översiktsplanen inte bara bör hantera översvämningar utan även andra typer av extremväder så som torka, värmebölja, snöoväder etc.

Kommentar: Gällande framkomligheten för räddningstjänsten pågår ett kontinuerligt samarbete mellan Örebro Kommun och Nerikes brandkår. En ny brandstation planeras längs Universitetsallén vilket kommer korta utryckningstider. Vid utryckning ges idag prioritet i signaler som ligger nära stationen och ett arbete pågår med att utöka prioriteten ytterligare. När arbetet med att planera för mer kapacitetsstark kollektivtrafik genomförs kan separata bussfiler komma att byggas, vilka även kommer kunna nyttjas som utryckningsfiler. Frågor kring brandsläckning och risker hanteras snarare i kommunens i Risk- och sårbarhetsanalys och när det gäller väder även i kommande Klimatanpassningsplan.

Region Örebro län poängterar att en del ändringar och tillägg bör göras i förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun men att i helhet är den lätt att

förstå och är genomarbetad. Det rör till exempel kartan över storregionala sambanden, regionala strukturbilden och utvecklingsstråken som skulle behöva stämmas av med andra regionala underlag. I kartan över transportnoder skulle flygplatsen behöva pekas ut, och kartsplikten över kollektivtrafik behöver kompletteras med vissa stråk

Kommentar: Översiktsplanen har bearbetats vad gäller strategi och inriktning för landsbygdens utveckling som kommer att innebära stor samstämmighet med den regionala planeringens intentioner. Det gäller konkret hållbara bebyggelsemönster utanför tätort. I övrigt har kommunens och Region Örebro Län efter samrådet samarbetat kring den långsiktiga planeringen för infrastruktur och bebyggelse vilket har resulterat i vissa justeringar av främst kollektivtrafiken i staden Örebro. En avstämning av storregionala samband med EBS och RUS:en har genomförts. Ett tydliggörande om att Sjöfart ska utredas vidare har lagts till. Flygplatsen pekas ut som en viktig transportnod.

Sjöfartsverket påpekar att båtlivet omnämns i "Naturplan för Örebro kommun". I samband med detta bör det nämnas att Örebro hamn, genom farled 941, är förbundet med världshaven och är en tillgång för båtlivet både inom och utom riket.

Kommentar: I trafikansnittet omnämns Hjälmaran med sin förbindelse till Mälaren som en strategiskt viktig farled som i framtiden kan utvecklas för att möjliggöra annan sjöfart jämte den småbåtstrafik som i dag dominerar på Hjälmaran.

Svenska kraftnät påpekar att byggnationer i närhet av ledningsstråk kan medföra svårigheter. Något som behöver beaktas i vinkraftsplanering är att all produktionsutbyggnad medför därmed utbyggnad av infrastrukturen för el. De poängterar även att framtida planerade stamnätsledningarna bör ägas av Svenska kraftnät.

Kommentar: Kommunen är medveten om de frågor som Svenska Kraftnät framför även om allt inte lyfts fram i översiktsplanen.

Trafikverket värnar i sitt samrådsvar sina riksintressen, ex skyddsavstånd. Trafikverket ser i dagsläget inget behov i att kombiterminalen återigen blir ett riksintresse, vilket kommunen föreslagit. GC-passager som de ser som svåra att genomföra är: över motorvägen längs Hedgatan, över järnvägen vid Törsjö, över motorvägen vid Marieberg. Vidare ifrågasätter Trafikverket planerna på verksamheter nära flygplatsen. De poängterar också att järnvägsreservaten är planerade av kommunen och inget som Trafikverket har projekterat, liksom att sträckan längs motorvägen kan vara svår att genomföra. Fortsatt dialog med kommunen i denna och i flera frågor önskas.

Kommentar: Det kommer att behöva utredas vidare om godstrafiken i framtiden ska gå genom Örebro som idag, eller i det reservat som lagts längs motorvägen, eller i en annan sträckning längre ut från stan. Den sträckning som togs fram i projektet Fase2 är det bästa utredningsmaterial som kommunen har just nu, och därför läggs det som reservat för att inte omöjliggöra den sträckningen. Kommunen önskar att den planerade kombiterminalen i Törsjö

blir en del i riksintresset Hallsberg. Gällande de ovan nämnda passagera anser Örebro kommun att dessa är viktiga för Örebros utveckling mot ett mer hållbart transportsystem och väljer att ha kvar dem i kartan.

Örebro Läns Museum menar att förtätningen av innerstaden som föreslås i planen riskerar att utplåna stadens karaktärsdrag och att en strategi för att rymma 50 000 fler invånare istället skulle vara att satsa ytterligare på utveckling av de mindre orterna i kommunen som ligger nära kommunikationsspråk. Museet menar att kulturvärden och arkitektoniska kvaliteter är viktiga att beakta under översiktsplanens tidshorisont, både gällande befintliga byggnadsvärden men även tillkommande bebyggelse.

Kommentar: Kommunen bedömer att förslaget till ny översiktsplan kan möjliggöra för fler invånare i staden och på landsbygden inklusive de mindre orterna, tillsammans cirka 50 000 fler invånare, på ett sätt som samtidigt säkerställer att viktiga och betydelsefulla karaktärer och kvalitéer beaktas och tas till vara i den framtida utvecklingen av staden.

Örebro universitet ser positivt på att man i förslaget tar hänsyn till universitetets framtida expensionsmöjligheter. Det är av största vikt att ytor i direkt anslutning till universitetets campusområden, både huvudcampus och campus USÖ, i första hand vigs åt universitet och universitetsnära verksamheter vilket bör tydliggöras ytterligare i en översiktsplan. Universitetet ser också positivt på att utveckla trafikstråken i anslutning till campus.

Kommentar: Ett större utbyggnadsområde för blandad stadsbygd finns utpekade väster om huvudcampus och i utbyggnadsområdet på CV-området i syfte att bland annat tillgodose universitetets framtida expansion, men också att möjliggöra för att universitetet kan bli mer integrerad i staden. Kollektivtrafikens stamnät, som finns markerade i kartan, passerar båda campusområdena. Ett särskilt avsnitt i kapitel 3 behandlar universitetets funktion och behov i kommunen.

Interna myndigheter

Från de interna myndigheterna har svar inkommit från Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, Förskolenämnden, Gymnasienämnden, Jämställdhetsdelegationen, Kommunstyrelsen, Kulturnämnden, Landsbygdsnämnden, Lokalförsörjning och service, Miljönämnden, Nämnden för funktionshindrade, Programnämnd Barn och utbildning, Programnämnd social välfärd, Socialnämnd väster & öster, Tekniska nämnden, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, Vård- och omsorgsförvaltningen, Vård och omsorgsnämnd öster. Nedan beskrivs några av nämndernas synpunkter kring förslaget till ny översiktsplan.

Byggnadsnämnden, Fritidsnämnden, Gymnasienämnden, Kulturnämnden, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ser positivt på förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun och har inget att erinra mot förslaget.

Förskolenämnden framför synpunkter utifrån ett barnperspektiv i centrum där huvudsyftet med förskolors lokalisering och dess närmiljö ska vara barnets välmående.

Kommentar: I all planering behöver ett flertal perspektiv och värden som behöver analyseras innan en sammanvägd bedömning kan presenteras. Barnperspektiv är ett av dessa värden.

Kommunstyrelsens **jämställdhetsdelegation** anser att strategi för ett jämställt Örebro saknas i förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun och att ett tydligare jämställdhetsperspektiv behövs.

Kommentar: Efter samrådet har planen justerats för att bättre tydliggöra jämställdhetsperspektiv, men även andra viktiga perspektiv inom det sociala hållbarhetsområdet.

Kommunstyrelsen vill att vid förändringar, anpassningar och nybyggnationer ska särskilt hänsyn tas till människors trygghet. En del utbyggnationsområden krockar med varandra och i skrivningar eller kartmaterial framgår inte tydligt vad som avses prioriteras eller vilka faktorer som ska påverka prioriteringarna. Vidare framförs önskemål om att planen ska ha en tydligare koppling till kommunens vision.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut ett långsiktigt planeringsperspektiv och dess gränser och föreslagna innehåll ska inte ses som definitiva, utan som vägledande inför den fortsatta planeringen och utvecklingen. På flera ställen i kartan krockar den föreslagna markanvändningen med kartlager som påvisar var olika typer av hänsyn behöver tas till exempelvis markradon, översvämningsrisk, kulturmiljö, åkermark etc. Detta behöver inte per automatik betyda att det finns någon egentlig konflikt med utvecklingen av den föreslagna markanvändningen. Exempelvis föreligger ingen konflikt med markanvändningen grönområde i ett översvämningsdrabbat område, men det kan vara bra att fundera över hur stigsystem bäst placeras för att rekreativsvägar inte ska bli översvämmade. Det behöver heller inte vara någon konflikt att bebygga ett område med höga kulturhistoriska värden, men det är viktigt att hänsyn tas till kulturmiljön på platsen vid planering så att värdena inte förvanskas i samband med byggnation.

Kommunens vision, "Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad", är formulerad på ett sätt som kan uppfattas som att fokus är riktat på stadens utveckling, och att landsbygden i ett sådant sammanhang glöms bort. I översiktsplanen är fokus riktat på hela kommunens utveckling och översiktsplanen är en del i preciseringen för att uppnå kommunens vision ur ett strategiskt markanvändningsperspektiv fram till år 2040.

Landsbygdsnämnden påpekar att sanatorieområdet i Garphyttan borde bli ett framtida bostadsområde och är inte lämplig för grönområde. Vidare saknar Landsbygden ställningstagande om cykelnät i de mindre tätorterna och på landsbygden. Att cykelnätet byggs ut på landsbygden och i/mellan de mindre tätorterna bör även vara med i Översiktsplanen. Landsbygdsnämnden pekar också på att ett ställningstagande om jordbruksmark även bör skrivas in i kapitlet som konkret behandlar stadens utveckling, också att lokala kärnor bör ges

möjlighet att utvecklas till kommunala kärnor samt att ställningstagandet gällande breddband bör stärkas. Slutligen förs en kritisk reflektion fram kring översiktsplanens inriktning mot bebyggelseutveckling längs viktiga stråk för kollektivtrafiken där Landsbygdsnämnden snarare ser planering av bebyggelse utmed vägnätet.

Kommentar: Landsbygdsnämnden för fram många kloka synpunkter i sitt samrådssvar som gör översiktsplanen bättre. I utställningshandlingen är Sanatorieområdet i Garphyttan inlagt som utbyggnadsområde för bostäder. Ställningstagandena för breddbandsutvecklingen har förtydligats, skrivningar kring lokala kärnor har förtydligats och ett ställningstagande kring jordbruksmark i relation till stadens utveckling har tillkommit.

Texter och kartor rörande bebyggelseutvecklingen utanför tätort och andra utpekade kärnor har arbetas om på en rad områden i syfte att dels peka ut var de mest hållbara bebyggelsemönstren finns, dels beskriva hur landsbygden generellt kan utvecklas utifrån dess olika förutsättningar. Hållbara bebyggelsemönster på landsbygden relaterar starkt till var ett varierat vardagsresande är möjligt, det vill säga där resandet i vardagen kan ske med bil, kollektivtrafik, cykel och till fots, men även till en rad andra aspekter såsom närhet till service, fritidsaktiviteter samt trafiksäkra och trygga vägar för framför allt barn och unga. Omarbetningen skapar en tydligare bild av kommunens syn på hur hela landsbygden kan utvecklas.

Ett ställningstagande har lagts till om att Örebro kommun ska verka för utbyggnad av fler cykelvägar mellan kommunala kärnor och tätorten Örebro, samt inom de mindre tätorterna. Viktiga regionala cykelstråk pekas ut i kartan.

Gällande framtidens kollektivtrafik så ser vi positivt på teknikutveckling och har en öppenhet kring nya tekniker inom transportsektorn. I översiktsplanen utgår vi från den teknik och de system som finns tillgängliga idag, där den linjeburna kollektivtrafiken är dominerande. Att utveckla kollektivtrafiken i starka stråk där många bor är en effektiv lösning idag och med stor sannolikhet även i framtiden.

Lokalförsörjning och service menar bland annat att behovet av vårdlokaler och bostäder för särskilda grupper är för dåligt återspeglad i planen.

Kommentar: Såväl text som ställningstaganden för vårdbehov och bostäder för särskilda grupper har förtydligats och utvecklats.

Miljönämnden lämnar ett omfattande samrådssvar där ett flertal kloka synpunkter framförs. Några av de viktigaste delarna som nämnden uppmärksammar är att föreslagen järnvägsdagning genom Bista-Pilängen berör vattenskyddsområden vilket kan påverka vattentäkten och förorena dricksvattnet. Andra synpunkter som framförs rör bland annat vikten av att säkra enskilda avloppslösningar, risk för att föreslagna byggnadsområden för bostäder påverkas av buller och lukt från verksamheter, risk att grönområden försvinner vid förtätning.

Kommentar: I utställningshandlingen av översiktsplanen har ställningstaganden för järnväg genom vattenskyddsområdet ändrats. Det framgår nu att det är oklart om den föreslagna sträckningen är förenlig med ett tillräckligt skydd av befintlig vattentäkt och andra starka

allmänna intressen som inte har utretts tillräckligt, samt att ett alternativ till sträckningen ska tas fram.

Ett flertal ställningstaganden har justerats, bland annat beträffande dagvatten, enskilda avlopp, kompensation för grönstruktur. Övriga framförda synpunkter stäms av med Miljökontoret vid möte.

Nämnden för funktionshindrade efterfrågar ett mer genomgripande perspektiv gällande personer med funktionsnedsättning i hela översiktsplanen.

Kommentar: Efter samrådet har planen justerats för att bättre tydliggöra perspektiv gällande personer med funktionsnedsättningar, men även andra viktiga perspektiv inom det sociala hållbarhetsområdet.

Programnämnd Barn och utbildning menar att översiktsplanen bör hänvisa till ett Funktionsprogram som handlar om ställningstagande för förskola och skola, och kommer att fastställas under senare delen av 2017.

Kommentar: Utställningshandlingen av översiktsplanen överensstämmer med det arbetsmaterial som finns framtaget för det funktionsprogram för förskola och skola som är under framtagande. En hänvisning till funktionsprogrammet har arbetats in i planen. Inför antagande av översiktsplanen kommer funktionsprogrammet att arbetas in i planen.

Från **Programnämnd Social välfärd** påpekas att boende för äldre och människor med behov av särskild service och vård borde byggas och placeras där service, natur och kollektivtrafik finns. På grund av den kraftiga befolkningstillväxten poängterar **Vård och omsorgsförvaltningen** och **Vård- och omsorgsnämnd öster** att antalet äldre kraftigt öka vilket innebär att behovet av utbyggd vård och omsorg inom kommunen måste prioriteras.

Kommentar: Ställningstaganden för bostäder för särskilda grupper har tillkommit och förtydligats. Den kraftigt ökande andelen äldre som prognostiseras i befolkningen har tydliggjorts i planen, liksom behovet av beredskap för såväl bostäder som hälso- och sjukvård anpassade till denna befolkningsgrupp.

Socialnämnd väster & öster anser att det i förslaget till översiktsplan saknas skrivningar om markanvändning för verksamheter inom det sociala välfärdsområdet. Det socialpolitiska perspektivet i resonemang om förtätning och hållbart växande stad behöver innehålla lokalmässiga förutsättningar för anläggningar såsom vårdcentraler, mötesplatser osv.

Kommentar: I den reviderade planen har behoven av markanvändning inom det sociala välfärdsområdet tydliggjorts i beskrivningar och ställningstaganden.

Tekniska nämnden poängterar framförallt att byggande av järnväg genom vattenskyddsområdet för Bista och Jägarbackens vattentäkter kan medföra risker för grundvattnets kvalitet, strömningsriktning m.m. Även fler tänkbara risker bör undersökas och bedömas inför byggandet.

Kommentar: I utställningshandlingen av översiktsplanen har ställningstaganden för järnväg genom vattenskyddsområdet ändrats. Det framgår nu att det är oklart om den föreslagna sträckningen är förenlig med ett tillräckligt skydd av befintlig vattentäkt och andra starka allmänna intressen som inte har utretts tillräckligt, samt att ett alternativ till sträckningen ska tas fram. Övriga synpunkter stäms av med Tekniska förvaltningen vid möte.

Intresseorganisationer och företag

Fem politiska grupperingar har inkommit med samrådssvar (Centerpartiet i Örebro, Gällersta/Norrbyås Socialdemokratiska föreningar, Liberalerna i Örebro, Miljöpartiet, Vänsterpartiet). Dessa synpunkter och övriga politiska partiers synpunkter har diskuterats inom den parlamentariska gruppen som är knuten till arbetet med översiktsplanens revidering. Synpunkterna redovisa inte specifikt här.

Intresseorganisationerna som svarat utgörs av bland annat byalag, bostadsrättsföreningar och bostadssamfälligheter, intresseföreningar och trossamfund, men även en grupp elever från Virginska Gymnasiet har lämnat samrådssvar. Generellt kan sägas att de synpunkter som dessa grupper framför utgår från den egna gruppens intresseområde eller specifika geografisk platser som är viktiga för grupperna. Även de företag som har inkommit med samrådssvar lämnar i första hand synpunkter som utgår från respektive företags intresse- och ansvarsområden eller fastighetsinnehav. Nedan redogörs några av de synpunkter som organisationer och företag har framfört, följt av en kommentar.

Intresseorganisationer

Alnängarnas, Domarringens och Älvtomta koloniförening samt **Örebroregionen av Koloniträdgårdsförbundet** lyfter fram vikten av att koloniområden bevaras då de är en tillgång socialt, kulturhistoriskt och ekologiskt.

Kommentar: Planen, med tidshorisont 2040, föreslår inte att koloniområdena ska bebyggas, då de besitter viktiga värden för bland annat kulturmiljö. Däremot kan man tänka sig att efterfrågan på att öppna upp delar av koloniområdena för allmänheten så att det går att passera igenom och vistas där ökar med fler invånare i staden.

Astma- och Allergiföreningen i Örebro vill uppmana kommunen att beakta tillgänglighet för medborgare med astma, allergi och/eller annan överkänslighet i all planering och utveckling inom kommunen.

Kommentar: Översiktsplanen handlar om den övergripande markanvändningen i kommunen på lång sikt och berör inte den typen av detaljerade lösningar och anpassningar.

Brunnsgärdets samfällighetsförening liksom **Områdesgruppen i Adolfsberg** framför kritik mot föreslagna utbyggnadstyper kring Brunnsgärdet då det är ytor som används av närboende för lek, och rekreation. Dessutom är det bullerutsatta

lägen som därför inte bör vara lämpliga för bostäder. Förslag ges på andra ytor att bebygga.

Kommentar: De föreslagna ytorna för bostadsbebyggelse direkt söder och väster om Brunnsgärdet har tagits bort. Det kan dock i ett långsiktigt perspektiv finnas anledning att pröva möjligheterna till någon typ av kompletteringsbebyggelse i anslutning till Glomman och Mosåsvägen.

I närområdet, söder om Glomman, finns flera fastigheter som i utställningshandlingen lyfts fram som möjliga förtätningsområden för till exempel verksamheter och offentlig service. Även intill Brunnsparken, där ett planprogram har tagits fram, finns ytor identifierade för kompletterande bostadsbebyggelse, vilket har lyfts fram i texten som rör ytan för Brunnsparken i kartan. Hagalundsområdet var redan utpekade som utbyggnadsområde i samrådsbehandlingen och området finns kvar även i utställningshandlingen.

Föreningen Glommans Småstugor vill inte se någon ny bebyggelse längs Glomman utan önskar att det behålls som idag. **IOGT-NTO fritidsgårdsförening** som driver Café skogen intill Glomman motsäger sig utbyggnadsplanerna runt Glomman då de anser att värdefulla natur- och kulturmiljöer riskerar att gå förlorade. Föreningen önskar att de investeringar som gjorts i kulturstigar ska uppmärksammas som värdefullt kulturmiljöområde i översiktsplanen.

Kommentar: Utbyggnadsområdena vid Södra Ladugårdsskogen och längs Glomman behålls då det utgör ett av kommunens mest strategiska och viktiga utvecklingsområden fram till år 2040 som behövs för att skapa plats för bostäder, skolor och service för många människor i framtiden centrala lägen i staden. Det är dock viktigt att påpeka att de utbyggnadsområden längs Glomman som markeras i kartan är ritade med breda penseldrag vilket innebär att de bara är översiktligt utredda. I kommande planeringsskeden finns många frågor som behöver utredas vidare, till exempel natur- och kulturvärden. I texten som hör till bebyggelseytan i kartan framgår nu att bebyggelseytan är ungefärlig och behöver utredas vidare i kommande planeringsskede, tillsammans med en kartläggning av natur- och kulturvärden.

Hagaby villaägareförening, Kryddpepparns Samfällighetsförening och **Samfälligheten Kanelen**, samtliga i Hagaby, opponerar sig emot föreslagen järnvägssträckning för godstrafik vilket kommer påverka bostadsområdet, liksom intilliggande naturreservat i Boglundsängen, med buller och risk för transporter av farligt gods. Istället borde godstransporter förläggas utanför staden.

Kommentar: De spårreservat som markeras i översiktsplanen är inte fastställda, utan visar på det nu rådande utredningsläget. Fler utredningar kommer att behövas. Spårreservatet väster om staden finns fortfarande kvar som en del i det fortsatta utredningsarbetet.

Handelskammaren Mälardalen

Den moderna teknologin och dess möjligheter skulle kunna lyftas in bättre i planen. Förslagsvis genom ett ställningstagande. Vi ser, inte minst i boendemiljöer riktade mot äldre, möjligheter med en "smart stad".

Kreativitet, med fokus på hållbarhet, borde prioriteras vid nybyggnationer. Även detta skulle kunna vara ett tydligt ställningstagande istället för att vävas in i avsnittet om arkitektonisk harmoni.

Om Örebro kommun ska nå sin vision att bli Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad tror vi att det skulle vara värdefullt att komplettera kommunens arbete och översiktsplanen med ett separat visionärt inspel på "hur" från de aktörer som ska vara med att både bygga och bo i framtidens Örebro.

Kommentar: Örebro kommun bedömer att de aspekter av stadsutvecklingen som handelskammaren lyfter fram i sitt samrådsvar tillgodoses, om än på översiktlig planeringsnivå, i det avsnitt i kapitel 1 som behandlar digitalisering, vidare i de ställningstaganden som rör planeringens fokus, exempelvis vid bostadsförsörjning, att tillgodose de olika bostadsbehov som befolkningen har i olika skeden i livet, både i staden och på landsbygden, samt utifrån de ställningstaganden som lyfts fram kring arkitekturen i kapitel 5.

Hjälmarens vattenvårdsförbund menar att klimatförändringar kan innebära att mark kan behöva användas som magasin, både för att samla upp vatten vid plötsliga, kraftiga regn, men också fungera som buffertmagasin vid torka. Lämpliga områden för detta är något som översiktsplanen bör peka ut. Vatten som resurs för samhällsbyggandet ska i planeringen på samma naturliga sätt som markresurser.

Kommentar: Avsnittet om dagvatten har utvecklats och mer information om kommunens arbete med vattenförsörjning har tillförts. Ett par områden som är lämpliga för anläggande av våtmark har pekats ut medan ytor för att hantera nederbörds mängder i staden planeras i samband med planerande av respektive stadsdel/utbyggnadsområde.

Intressegrupp Lundby är positiva till översiktsplanens föreslagna gatuförändringar som innebär att Mineralgatan ansluts till Tjusebovägen, Mandelstensvägen och Kåvivägen och har i övrigt inget att erinra.

Kommentar: Tack för synpunkterna!

Kapernaums samfällighetsförening i Norra Bro opponerar sig mot samrådsförslagets utbyggnadsområden för gata och bostäder mellan Brickebacken och Norra Bro som är utritad i skog som innehåller många värdefulla rekreativa platser, bland annat pulkabacke, grillplats, park, motionsspår och rekreationsskog. Vidare framförs att vid en eventuell framtida byggnation behöver buller från Norrköpingsvägen utredas och föreningen önskar att kommunen tar hänsyn till de stora värdena som det skogsnära läget ger samfällighetens boende.

Kommentar: Översiktsplanen antar ett långsiktigt perspektiv och är ritad med breda penseldrag och ska därför inte läsas med exakthet. De föreslagna ytorna för bostadsbebyggelse mellan Brickebacken och Norra Bro har justerats så att rekreationsområden så som pulkabacken och Fölungabädden undantas bebyggelse. I kartans klicktext för området lyfts ovanstående platser fram som värdefulla att bevara.

KFUM Örebro Frisbee uppmärksammar att bebyggelseytor föreslås på delar av den mark som föreningen arrenderar vid Brickebackens discgolfbana, något som går emot ställningstaganden om att befintliga markområden för rekreation, lek och motion ska säkras och utvecklas, samt att förtätningsprojekt för bostäder inte bör ske på bekostnad av kultur- och fritidsaktivitetens markinnehav.

Kommentar: I samrådsförslagets karta täcktes stora delar av frisbeegolfbanan av bebyggelse. Ytan för bebyggelse har justerats i södra delen till förmån för grönområden och rekreationsytor. Intentionen med planeringen i det aktuella området är att befintliga rekreationsvärden i hög utsträckning ska kunna finnas kvar, samtidigt som bebyggelseutveckling kan ske.

Klockarängsgruppen framför synpunkter om risken att föreslagna utbyggnadsområden för bostäder och skola söder om Bettorp och öster om Krängans naturreservat uppförs på mark som kan störas av skytteverksamheten vid Slättens skyttebanor. De menar att även utanför den bullerzon som finns för skytteverksamheten förekommer störningar. Dessutom finns höga naturvärden i området som bör värnas.

Kommentar: Utbyggnadsområdena är anpassade efter såväl den bullerzon som omger Slättens skyttebanor som till Krängans naturreservat, men det innebär ändå att både störningar och naturvärden, tillsammans med en rad andra frågor, behöver utredas vidare i kommande planeringskedan. Området har intressanta naturmiljöer vilket skapar förutsättningar för en attraktiv bostadsmiljö, vilket är en annan inriktning än i nu gällande översiktsplan som visar utbyggnad av verksamheter här.

På mycket lång sikt kan ett större område utvecklas för bland annat bostadsbyggnation, men det förutsätter dock att skyttebanorna kan flyttas till någon annan plats och att den oexploderade ammunition från tidigare militärverksamhet som kan finnas i området kartläggs och saneras. Det längsta arrendeavtalet för skytteverksamheterna sträcker sig fram till 2032, därefter kan det bli aktuellt att hitta en ny plats för verksamheten. Området är utpekad som ett utredningsområde i förslag till ny översiktsplan.

Kumla-Örebro FN-förening vill att alla de 16 nationella miljömålen ska redovisas och att översiktsplanen beskriver hur de tillgodoses. Föreningen menar att förtätning av staden påverkar flera av miljömålen negativt och att de bästa sättet att möta behovet av uppemot 50 000 nya örebroare är genom att bygga nya byar. Föreningen framför vikten av mötesplatser i naturen som är tillgängliga för alla samhällsgrupper, att befintliga grönområden bevaras och att fler tillkommer. Föreningen är positivt till föreslagen blandning av bostadsbebyggelse, satsningar på gång-, cykel- och kollektivtrafik, föreslagen byggnation och bebyggelsekärna vid Boglundsängen. De lyfter även fram vikten att planera med fokus på trafiksäkerhet och betonar hälsorisker på grund av avgaser. Vidare motsätter sig föreningen förslag till utökad sjöfart på Hjälmaran samt att de är negativa till byggnation på jordbruksmark. De vill även se att järnvägsspår som tidigare fanns mellan vissa av kommunens mindre tätorter och staden Örebro återinförs.

Kommentar: I översiktsplanens textavsnitt "Utgångspunkter" nämns de nationella miljöpolitiska målen som en viktig utgångspunkt för den långsiktiga planeringen. Framförallt uppmärksammas målet om god bebyggd miljö, som är det miljömål som i första hand berör den

planering som översiktsplanen hanterar. Utöver översiktsplanen finns flera kommunala måldokument, däribland Miljöprogrammet, som mycket bredare belyser hur kommunen arbetar mot samliga 16 nationella miljömål.

Översiktsplanen uttrycker vilja att utreda möjligheterna till sjöfart för godstransporter, som skulle kunna flytta godstransporter från väg till sjöfart, vilket bland annat skulle kunna ge miljövinster i form av minskade utsläpp från lastbilar. Frågan behöver utredas vidare och belysas utifrån flera perspektiv. Både trafiksäkerhet och hälsoaspekter lyfts fram som viktiga argument varför kommunen bör jobba för att fler resor ska ske till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas vilket tydligt framgår i översiktsplanens ställningstaganden för jordbruksmark. Kartlagret för kommunens bästa odlingsmark är dock bristfälligt. Därför avser kommunen att göra en utredning om framtida livsmedelsförsörjning för att få ett bra underlag som utgångspunkt för beslut om eventuell byggnation på jordbruksmark i kommande planering.

Lannafors gård framför kritik mot att översiktsplanen har ett för stort fokus på staden på bekostnad av landsbygden. Det framkommer inte minst i kommunens vision att bli ”Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad”.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut inriktningen för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen fram till år 2040. Jämfört med gällande översiktsplan från 2010 har strategierna och planeringen för landsbygden och de mindre tätorterna utvecklats mycket, bland annat genom att utvecklingsområden på landsbygden tydliggörs, fler utbyggnadsområden för bostäder, service och verksamheter pekats ut, samt bebyggelsekärnor och kollektivtrafikstråk. Efter samrådet har flera mindre justeringar gjorts kring de mindre tätorternas utveckling, som sammantaget gör att planen blivit mer balanserad mellan stadens, de mindre tätorternas och landsbygdens utveckling. Det må vara så att kommunens vision inte nämner landsbygden och de mindre tätorterna, men för att visionen ska införlivas behöver hela Örebro kommun utvecklas till en plats där människor bor, arbetar, lever och mår bra.

Lantbrukarnas Riksförbund Örebro (LRF) framför kritik mot att översiktsplanen är för dåligt anpassad till jordbruksproduktion samt att byggnation föreslås på värdefull jordbruksmark. Stark kritik framförs mot det verksamhetsområde vid Törsjö som pekas ut på jordbruksmark med mycket hög avkastning. Kommunen måste bli bättre på att värdera jordbruksmarkens långsiktiga värden. LRF menar också att flera föreslagna utbyggnadsområden är placerade i direkt anslutning till existerande jordbruksfastigheter, något som kan äventyra eller begränsa jordbruksproduktionen på grund av risk för klagomål från närboende.

Vidare uppmärksammar LRF kommunen på att lantbrukare inte ska beskyllas för högre vattenflöden i diken och ökad mängd avfall i dagvatten som samhällsbyggande medför. Ytterligare synpunkter rör jordbruket som en viktig ekosystemtjänst, samt planens negativa påverkan på fastigheters marknadsvärde i och med de spårreservat för järnväg som pekas ut.

Kommentar: Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas vilket tydligt framgår i översiktsplanens ställningstaganden för jordbruksmark. Kartlagret för kommunens bästa odlingsmark är dock bristfälligt. Därför avser kommunen att göra en utredning om framtida

livsmedelsförsörjning för att få ett bra underlag som utgångspunkt för beslut om eventuell byggnation på jordbruksmark i kommande planering. Ställningstagandena för bebyggelseutveckling på landsbygden har preciserats

Beträffande verksamhetsområdet vid Törsjö gör kommunen bedömningen att det allmänna intresset av verksamhetsmark med möjlighet till järnvägsanslutning väger tyngre än andra intressen. Redan i gällande översiktsplan från 2010 är området utpekade för verksamhetsområden.

Lundhagskyrkan förslår att diskussion om och planering av de kommunala och lokala kärnorna kommer igång och att landsbygdsnämnden får ett utökat ansvar för att bevaka detta. Lundhagskyrkan önskar även att Naturum uppförs på norra sidan om Rynningeviken och att Hovsta blir en stadsdel i Örebro.

Vidare framförs konkreta åtgärder för att förbättra trafiksituationen på bland annat riksväg 50. Beträffande bostäder framförs önskemål om varierade bostadslösningar för olika målgrupper. De önskar även att området stärks som idrottsområde genom etablering av badanläggning och multihall. Önskemål finns också om att den fördjupade översiktsplanen för Långenområdet finns med i den långsiktiga planeringen.

Kommentar: Efter samrådet har texten om bebyggelsekärnorna justerats, liksom kartan. Hovsta är nu utpekade som en kommunal bebyggelsekärna, med anledning av den pendeltägsstation som översiktsplanen ger utrymme för. I rollen som kommunal bebyggelsekärna ingår att kommunen ska verka för en mer blandad bostadsstruktur och att ytor ska finnas för utveckling av kommersiell och samhällsfinansierad service. På lång sikt, efter år 2040 som är översiktsplanens tidshorisont, kommer säkerligen Hovsta vara en fullt integrerad stadsdel. Med en pendeltägsstation och vid denna utökade servicefunktioner kommer orten även att vara viktig för stora landsbygdsområden i norra kommundelen.

Även i Lillån finns bebyggelsekärnor markerade, vilket tillsammans med de utbyggnadsytor som finns utpekade i området, indikerar att det finns utrymme för att olika typer av service, handel, kultur- och fritidsanläggningar kan etableras där.

Naturums placering invid Naturens Hus grundar sig på vissa krav som ställs inom ramen för varumärket Naturrum. Ett av dessa är försäljning och servering, som redan finns vid Naturens bus. I norra delen av naturreservatet intill Elektroscandia pågår arbete med att restaurera landskapet för att skapa mer attraktivitet även i den delen.

Fördjupningen av översiktsplanen för Långenområdet kommer att gälla i sin helhet, med undantag för utbyggnadsområdena vid Yxstabacken och Möllevägen, efter att ny kommunal översiktsplan har antagits.

Myrö Stugförening är kritiska till föreslaget verksamhetsområde bland sommarstugorna och speciellt då de ligger nära naturområden som Rynningeviken, Kränglan, Manntorpsskogen och de nya fågelsjöarna söder om E18/20.

Kommentar: I området finns till exempel natur- och kultur- och boendemiljöer men det råder samtidigt brist på verksamhetsmark i kommunen. I den översiktliga planeringen görs

bedömningen att det allmänna intresset av verksamhetsmark här längs motorvägen väger tyngre än andra allmänna och enskilda intressen. Därför markeras marken ändå som lämplig för verksamheter. Det innebär i första hand att kommunen inte kommer att tillåta utbyggnad av ytterligare bostäder i och intill området för att inte försvåra en framtida utveckling för verksamheter. I de östra delarna där marken är privatägd styrs genomförandet, utbyggnadstakten och verksamhetutbyggnadens omfattning av de olika fastighetsägarna i området. Detaljplaner initieras av fastighetsägare och i detta skede görs de slutgiltiga avvägningarna mellan olika intressen. I västra delarna kan kommunen styra mer över genomförandet eftersom marken där till största del är kommunägd. När man tar fram en detaljplan är det de då aktuella bostads- och ägarförhållandena som avgör till exempel vilken omfattning utbyggnaden kan ha med hänsyn till skyddsavstånd till de bostäder som då finns. Med dagens situation och lagstiftning är det inte aktuellt för kommunen att exproprierar några fastigheter. Däremot kan frivilliga överenskommelser om markköp göras och kommunala arrenden kan komma att sägas upp.

Ormesta byalag och **Almby-Norrbyås hembygdsförening** har framfört synpunkter på bebyggelseområden i anslutning till Ormesta radby. De menar att den unika kulturmiljö som radbyn och det omgivande odlingslandskapet utgör påverkas negativt av föreslagna bebyggelse. Synpunkter framförs också om att ett flertal av planens ställningstaganden om bevarande av kulturmiljö och stadsmiljöutveckling står i konflikt med varandra i detta område. Synpunktslämnarna har tidigare framfört sina ståndpunkter till kommunen, bland annat i samband med att gällande översiktsplan från 2010 togs fram.

Kommentar: Det är naturligt att ett samrådsförslag inte är helt överensstämmande i alla delar eftersom det är en del av planprocessen att testa idéer och utifrån inkomna synpunkter landa i ställningstaganden. Bebyggelseytan söder om Hjälmarvägen finns sedan tidigare utpekad i gällande översiktsplan och är ingen nytt ställningstagande varför området behålls i utställningshandling. Det föreslagna läget för brandstation som pekades ut i samrådshandlingen i samma område har tagits bort i utställningshandlingen. I det justerade planförslaget har samtliga bebyggelseytor som faller inom det område som är utpekad som särskilt värdefull kulturmiljö, slagit samman till en yta som har fått en beskrivande text där det framgår att möjligheterna till bebyggelse ska utredas men hänsyn till kulturmiljö- och naturvärden. Gatusträckningen genom bebyggelseområdet i södra Ormesta har justerats i enlighet med tidigare framförda synpunkter.

Ornitologiska Klubben Örebro motsäger sig vindkraft i bl.a Kvismaredalen, Mosjön då vindkraftsverk har negativ inverkan på fåglars flyttvägar. Vidare framför klubben kritik mot att översiktsplanen endast är tillgänglig i digital version.

Kommentar: Områdena kvarstår i översiktsplanen som möjliga för etablering av vindkraftsverk men eventuella etableringar behöver föregås av en vidare utredning utifrån flera perspektiv. Efter samrådet har de föreslagna områdena för vindkraft justerats. Några områden har tagits bort och några har kategoriserats om från "Lämpligt område för vindkraft" till "Möjligt område för vindkraft".

Beträffande kritik mot att översiktsplanen endast är digital hänvisas till kommentar under rubriken "Digital översiktsplan".

PRO Samorganisation Örebro lyfter i sitt samrådssvar fram behovet av lättillgängliga bostäder för alla generationer, vikten av tillgång till service och mötesplatser i bostadsområden, att befintlig handel i city behålls, att kommunikationsmöjligheterna är goda utifrån alla transportsätt. Vidare nämns vikten av att en långsiktig vattenförsörjning säkras och att grönområden och parker ska värnas.

Kommentar: Synpunkterna överensstämmer i hög utsträckning med de strategier och ställningstaganden som finns i planen, bland annat om att bostäder av olika storlek, upplåtelseform och typ behövs och att service och kommunikationer ska finnas lättillgängligt i människors vardag. Efter samrådet har texter och ställningstaganden om bostäder anpassade för olika målgrupper förtydligats och bättre kopplats till den prognostiserade befolkningsutvecklingen men många äldre personer i kommunen.

Svenska kyrkan i Örebro nämner punkter i sitt samrådssvar där samsyn råder mellan planen och Svenska kyrkan. Ett önskemål från Svenska kyrkan i Örebro är att planen barnkonsekvensanalysernas innan antagande.

Kommentar: Svenska kyrkan framför flera aspekter där samsyn råder med Örebro kommun och vår ambitionerna i vår planering, även om de inte alltid framgår av översiktsplanen. Vi undersöker möjligheterna att göra en barnkonsekvensanalys av planen innan antagande.

Tysslinge baptistförening önskar fler lägenheter och olika typer av upplåtelseformer i Latorp.

Kommentar: Ett av planens viktigaste mål att är främja diversifierat bostadsutbud där så antas vara möjligt och strategiskt viktigt. Utanför staden är dessa platser framför allt de servicetunga, större tätorterna Vintrosa, Garphyttan, Stora Mellösa, Odensbacken, Glanshammar och Hovsta, som räknas som kommunala kärnor. Här ska ett diversifierat bostadsutbud finnas. I de mindre tätorterna, som är viktiga i sin bygd (s.k. lokala kärnor), ska förutsättningar för kompletteringar finnas som bidrar till en mer blandad bostadsstruktur. I planen pekas Latorp ut som en lokal kärna som ska ges möjlighet att växa både med bostäder, mötesplatser och offentlig service.

Vattenavledningsföretagen Västra Mosjön del 1 och del 2 menar att planen innehåller brister vad gäller hänsyn till vattenavledningsföretagen och översvämningrisk i förslagen till utbyggnad av verksamheter väster om Berglunda.

Kommentar: I såväl översiktsplanen, som i det utvecklingsförslag för området mellan flygplatsen och Berglunda som är under framtagande, har texten om vatten förtydligats.

Elever på **Virginska Gymnasiet** har framfört synpunkter om att det är positivt med förtätning genom att bygga på höjden samt att bilparkering bör förläggas i parkeringshus eller garage under bostadshus. I de centrala delarna av staden finns fortfarande platser att bebygga och det är viktigt att arkitekturen och

gestaltningen håller hög kvalitet. Lite utanför staden bör man vara försiktig med allt för kraftig blandning av bebyggelse typer inom samma kvarter.

Vidare framförs synpunkter om det är positivt att gång- cykel- och kollektivtrafik prioriteras framför bilen. Samtidigt poängteras att framkomligheten för bil i vissa delar av centrala Örebro är för dålig. En hel del konkreta lösningar presenteras, till exempel att trafiksäkerheten behöver öka vid södra stadion.

Kommentar: Synpunkterna överensstämmer i hög utsträckning med de ställningstaganden som finns i planen, bland annat om att bostäder av olika storlek, upplåtelseform och typ behövs och kan anpassas till olika platser i staden beroende på bland annat karaktär och omgivning. Likaså betonar översiktsplanen vikten av att planera för hög säkerhet och bättre framkomlighet för gång, cykel och kollektivtrafik. Kring Södra stationen pågår planeringsarbete för ombyggnation som bland annat syftar till att förbättra säkerheten.

Örebro Hembygdsförening menar att planen bör förtydliga att stadskärnan med dess nuvarande stadsmiljö ska vara utgångspunkten vid förändringar och att arkitektonisk gestaltning är mycket viktig vid ny byggnation i staden. Höga hus kan accepteras i särskilt utvalda lägen. De mindre orterna i kommunen är viktiga att. Föreningen lyfter även fram vikten av friytor för rekreation och lek samt att koloniområdena bör bevaras. Det finns också en önskan om spårbunden kollektivtrafik och att det i översiktsplanen förtydligas vilka ambitioner och mål som finns kring förbättringar av tillgängligheten för funktionsnedsatta personer i innerstaden. Vidare är föreningen positiv till ny spårdragningen av godstrafiken.

Kommentar: Översiktsplanens strategier är i linje med de synpunkter som framförs här.

Örebro Läns Idrottsförbund (ÖLIF) framhåller vikten av tillräckliga ytor för idrott och föreningsliv, både avseende vardagsmotion som tävlingsevenemang där publik i vissa fall är förekommande. När staden förtätas och fler intressenter gör anspråk på mark blir det allt svårare att tillgodose behoven hos idrotten och föreningslivet. Förbundet menar att idrottsanläggningar inte byggs i takt med bostadsbyggandet och befolkningsutvecklingen och att planeringen av idrottsanläggningar ska ta hänsyn till förändrade idrottsvanor och förändrade brukarmönster. Idrott och motion spänner över ett brett spektra av utövare som alla ställer olika krav på lokaler och miljöer för sin aktivitet. Det handlar inte bara om sporthallar och bollplaner utan även luften, vattnet och naturen. Vidare framför förbundet behov av förenklningar i tillståndshantering, säkerhetsföreskrifter och ansvarsförhållanden, samt en hel del specifika synpunkter.

Kommentar: Ställningstagandena i översiktsplanen är i mångt och mycket samstämmiga med de synpunkter som Örebro läns idrottsförbund framför. I såväl plankartan, texten och ställningstaganden framgår att kultur, idrott och fritid behöver växa i takt med staden. Ett flertal ytor finns specifikt markerade i kartan som viktiga att behålla och utveckla för idrott, fritid och kultur. Även vikten av sammanhängande gröna stråk som möjliggör för motion lyfts fram i planen. Många av de framförda synpunkterna är av sådan karaktär att de inte faller inom ramen för översiktsplanen. Därför har ÖLIFs synpunkter vidarebefordrats till Kultur och fritidsförvaltningen som är ansvarig förvaltning för dessa frågor.

Örebro motorsport föreslår andra ytor för motorsport än de områden som har pekats ut i planen.

Kommentar: Kommunen är mån om att motorsporten ska ha expansionsmöjligheter ute vid flygplatsen men har inte kunnat tillmötesgå önskemålen fullt ut då området även är viktigt expansionsområde för verksamheter med anknytning till flygplatsen.

Örebro travet önskar att mark för bostäder pekats ut i vid travet.

Kommentar: I texten till ytan som i kartan omfattar den befintliga travanläggningen framkommer att om befintlig verksamhet skulle avvecklas på platsen kan bland annat bostäder vara en möjlig utveckling i delar av området. I södra och östra delarna närmast riksvägen och järnvägen, bedöms utbyggnad av verksamheter som den mest lämpliga markanvändningen med anledning av befintlig riksväg och järnväg.

Östernärke Naturvårdsförening anser att planen är skriven utifrån ett tätortsperspektiv och de utpekade områdena för friluftsliv i första hand riktar sig till stadsbefolkningen i Örebro. Några specifika frågor som föreningen framför är att skifferexploatering förhindras i kommunen, att byggnation kring Hjälmarens koncentreras till redan bebyggda platser, att vissa sjönära lägen behålls orörda, samt att specifika platser i Östernärke pekats ut som områden men höga naturvärden.

Vidare önskar föreningen en trafiksäker förbindelse mellan Odensbacken och avtagsvägen vid Usta mot Ytterby.

Kommentar: Översiktsplanen pekar ut inriktningen för mark- och vattenanvändningen i hela kommunen fram till år 2040. Jämfört med gällande översiktsplan från 2010 har strategierna och planeringen för landsbygden och de mindre tätorterna utvecklats mycket, bland annat genom att utvecklingsområden på landsbygden tydliggörs, fler utbyggnadsområden för bostäder, service och verksamheter pekats ut, samt bebyggelsekärnor och kollektivtrafikstråk. Efter samrådet har flera mindre justeringar gjorts kring de mindre tätorternas utveckling, som sammantaget gör att planen blivit mer balanserad mellan stadens, de mindre tätorternas och landsbygdens utveckling.

Tillståndsprövning för skifferbrytning är inte en kommunal fråga och har inte varit aktuell att ta ställning till i översiktsplanen.

Grundprincipen för kommunens planering är att det i strandnära lägen inte tillåts bebyggelse inom strandskydd. Kommunen har för avsikt att utreda möjligheten till landsbygdsutveckling i strandnära läge, så kallade LIS-områden. Det avser utveckling för såväl bostäder som för fritid- och turism. Flera av de platser som nämns i planen är lokaliserade i östernärke, tex Brevens Bruk, Kålsmo och Hampetorp.

Kommunen har i översiktsplanens karta gjort ett urval av större sammanhängande områden med naturvärden men har därutöver tillgång till ett stort antal kartskikt och inventeringar av naturvärden som utgör underlag i all fysisk planering.

Det är kommunens långsiktiga ambition att tillsammans med Trafikverket verka för en cykelväg mellan Stora Mellösa och Odensbacken, vilket skulle tillmötesgå framför önskemål om trafiksäker förbindelse från Usta.

Företag

Akademiska hus anser att översiktsplanen måste kompletteras med bättre utbyggnadsmöjligheter för universitetet.

Kommentar: Ett större utbyggnadsområde för blandad stadsbygd finns utpekad väster om huvudcampus och i utbyggnadsområdet på CV-området i syfte att bland annat tillgodose universitetets framtida expansion, men också att möjliggöra för att universitetet kan bli mer integrerad i staden. Kollektivtrafikens stamnät, som finns markerade i kartan, passerar båda campusområdena. Ett särskilt avsnitt i kapitel 3 behandlar universitetets funktion och behov i kommunen.

Bo i Sundbyvik Bergslagen AB önskar att översiktsplanen pekar ut utbyggnadsmöjligheter i Sundbyvik och Västra Sundby, öster om Ekeby-Almby.

Kommentar: Området kring Ekeby-Almby är i översiktsplanen utpekad som "utredningsområde" vilket innebär i att ytterligare bostadsbebyggelse i och kring Ekeby-Almby, utöver de utbyggnadsområden som är utpekade i fördjupning av översiktsplanen för Ekeby-Almby, eventuellt kan möjliggöras genom en ny fördjupad översiktsplan. Då behöver frågor som trafiksäkerhet, förutsättningar för offentlig och kommersiell service, tillgång till idrott-, lek- och rekreationsområden, kulturmiljö och landskapsbild, karaktär och tomtstorlekar i olika delar av samhället utredas.

E.ON Elnät framför ett behov av att förstärka befintligt, elnät men även etablera nya transformatorstationer i staden för att kunna tillgodose elförsörjningen i det framtida Örebro. Vid detaljplanering av nya exploateringsområden skall utrymme för hög- och lågspänningskablar beaktas i allmän platsmark

Kommentar: I kommande planeringskedan blir det aktuellt att planera för utbyggnad av elnätet.

E.ON Värme ser positivt på förtätning av stadskärnan som ger möjligheter att erbjuda hållbar uppvärmning via fjärrvärme. Större verksamheter i perifera lägen försvårar erbjudande av fjärrvärme.

Företaget påpekar att utpekad reservat för järnvägsspår ligger i konflikt med företagets befintliga anläggning vilket är besvärande för verksamheten. Även den i planen föreslagna gatan mellan Aspholmen och Örsro påverkar företagets anläggning då den innebär en korsning med befintlig järnväg där företaget tar emot transporter. Detta skulle kunna medföra köbildning när järnvägstransporter till och från E.ON sker.

Kommentar: Det kommer att behöva utredas vidare om godstrafiken i framtiden ska gå genom Örebro som idag, eller i det reservat som lagts längs motorvägen, eller i en annan sträckning längre ut från stan. Den sträckning som togs fram i projektet Fase2 är det bästa

utredningsmaterial som kommunen har just nu, och därför läggs det som reservat för att inte omöjliggöra den sträckningen.

I pågående detaljplanearbete för en gata mellan Aspholmen och Örnsro hanteras frågan om eventuell köbildning av vägtrafik i samband med järnvägstransporter till och från E-ON

Jernhusen önskar att texten förtydligas med stationens roll som huvudstation. De vill också se att CV-området byggs med mycket hög befolkningstäthet. (se även synpunkter och kommentarer under rubriken ”Utbyggnadsområde för blandstad på CV-området)

Kommentar: Ett förtydligande har gjorts gällande centralstationen och dess roll som regional och nationell nod för persontransporter. CV-området ingår som en del i ett av sex utpekade utvecklingsområden i staden. Detta kommer förflytta innerstadens gränser österut vilket kommer medföra en högre befolkningstäthet.

LFV Air Navigation Services of Sweden har sett positivt på förslaget till ny översiktsplan för Örebro kommun men att ställningstaganden kring vindkraft behöver justeras och förtydligas kring flygplatsen, där planen möjliggör för en förlängning av banan.

Kommentar: Inga områden lämpliga för vindkraft är utpekade längs den zon där inflygning till flygplatsen sker.

Saab Bofors Test Center

Bofors skjutfält saknas som riksintresse i samrådet. Det är klassat som riksintresse för industriproduktion. Bofors skjutfält opereras av Saab Bofors Test Center AB och är klassat som "riksintresse för industriproduktion", inte som riksintresse för försvarsändamål. Den klassningen gäller däremot för Villingsbergs skjutfält.

Kommentar: Efter samrådet har planen uppdaterats och Bofors har lagts till som riksintresse för anläggningar för industriell produktion. Villingsberg-Bofors skjutfält nämns också som riksintresse för totalförsvaret.

SJ AB uppskattar att det i planerna generellt tagits hänsyn till järnvägens roll. SJ:s bedömning är dock att reservatet för depån vid Aspholmen är i minsta laget. Ytterligare mark i väster bör reserveras för depå och uppställning av järnvägsfordon. SJ vill också uppmärksamma att Örebro Södra en av de platser i landet där s.k. spårspring är vanligt förekommande, vilket innebär stor olycksrisk och förseningar i tågtrafiken. Företaget uppmanar kommunen att vidta säkerhetsåtgärder.

Kommentar: Eftersom översiktsplanen är ritad med stora penseldrag ska den inte läsas med allt för stor precision. I pågående planprogram för Aspholmen hanteras depåns storlek, utbredning och funktioner mer i detalj. Ett förtydligande har dock gjorts i kartan. Kring Södra stationen pågår i samarbete med Trafikverket ett planeringsarbete för ombyggnation som bland annat syftar till att förbättra säkerheten.

Skanova AB

Skanova önskar i ett tidigt skede medverka i planarbetet, det vill säga när detaljplanarbete påbörjas, för att få med befintliga ledningar i planeringsunderlaget. På så sätt kan oförutsedda hinder i planeringen som berör Skanovas nät undvikas för att få en smidigare och snabbare planprocess.

Kommentar: Skanova AB får planprogram och detaljplaner på samråd och inbjuds därmed till tidiga medverkan i planarbete.

Örebro Airport och Örebroporten har lyft fram behovet av att förlägga Örebro segelflygklubb på något annat ställe för att möjliggöra etablering av flygplatsanknutna verksamheter i direkt anslutning till flygplatsen samt förhindra eventuella risker. **Örebro Segelflygklubb** ser dock ett behov av att vara kvar i samma läge och önskar att klubbens lokalisering framkommer i text och i karta. **Örebro Airport** önskar vidare en starkare skrivelse om flygplatsen, att expansionsytor för flygplatsen pekas ut samt att det inte omöjliggörs för framtida järnvägsanslutning till flygplatsen.

Kommentar: I utvecklingsförslag för området mellan flygplatsen och Berglunda och i översiktsplanen har vi nu lyft fram att segelflyget har tomträtt och att en expansion av verksamheter där endast kan ske om segelflyget erbjuds en annan plats. Mer verksamhetsmark i anslutning till flygplatsen är utpekad men med tillägget att en utbyggnad endast kan ske om riksintresset för flyg inte skadas exempelvis med avseende på behovet av hindersfrihet för flyget. Framtida järnvägsförbindelse behöver inte omöjliggöras men kommunen ser inte en samhällsnytta som står i proportion till kostnader för att satsa på gods- och/eller persontransporter med järnväg till flygplatsen och är inte en fråga som kommunen kommer driva.

Örebrobostäder är överlag positiva till samrådsförslaget men lyfter fram vikten av att Vivalla centrum och Brickebackens centrum bevaras och utvecklas som en del i att stärka stadsdelarna möjlighet att integreras med sin omgivning. ÖBO ställer sig negativa till ny gata för kollektivtrafik genom Grankottevägens bostadsområde.

Kommentar: I utställningskartan är både Vivallas och Baronbackarnas stadsdelscentrum markerade som bebyggelsekärnor som är av betydelse för ett större område än den egna stadsdelen.

Kollektivtrafikstråket som markerats genom Grankottevägens bostadsområde behålls i det läge som presenterades i samrådet eftersom sträckan är en viktig länk i ett framtida mer kapacitetsstarkt kollektivtrafiksstråk. Sträckningen genom området, tillsammans med framtida utvecklingsmöjligheter vid Grankottevägen och i anslutning till Brickebacken kan tillsammans bidra till att stärka Brickebacken som stadsdel och områdets lokala centrum.

Örebroporten Fastigheter AB anser att skrivningen om flygplatsen betydelse är för svag och att flyget ska likställas med andra transportnoder. De vill även se en framtida järnvägsanslutning till flygplatsen och att kollektivtrafik till flygplatsen utreds. Verksamheter som är beroende av eller kopplade till flyget bör prioriteras

i området mellan Örebro och flygplatsen. Vidare framförs önskemål om att segelflyget flyttas till annan plats i regionen.

Företaget önskar att hela området runt Kvinnersta detaljplaneläggs för verksamheter, och att nordöstra delen av Hovsta detaljplaneläggs för hästnära boende. Vid nuvarande travbanan i Marieberg framförs önskemål om utveckling av blandastad. Vidare lyfts behov av en ny infart från E20 till Mariebergs handelsområde. I området kring svampen föreslås mindre verksamheter med lokal service samt att en planskild korsning med järnvägen.

I likhet med **Gustavsviksintressenterna och Gustavsviks utvecklingsbolag AB** framför **Örebroporten Fastigheter AB** att det är viktigt att överbygga järnvägen mot Aspholmen med både gång-, cykel- och biltrafik. Vidare framförs att bostäder vore lämpligt vid nuvarande Karlsdal och Tappstället och att ett tydligt grönstråk markeras mellan Sommaro, Gustavsvik och Aspholmen. Med nya verksamheter och innehåll i Gustavsviksområdet önskar de att kollektivtrafiken ses över samt dimensionering av trafiklösningar i omgivningen.

Kommentar: Kartan har kompletterats med flygplatsen som en transportnod och mer verksamhetsmark i anslutning till flygplatsen. En framtida järnvägsförbindelse till flygplatsen är inget som behöver omöjliggöras även om översiktsplanen inte pekar ut den. Kommunen ser dock inte att samhällsnyttan av en sådan satsning står i proportion till kostanden. Området vid Kvinnersta är markerat för verksamheter i enlighet med Örebroportens önskemål medan området vid nuvarande travet, med anledning av närheten till Törsjö, riksväg och järnväg, snarare bedöms som lämpligt för verksamheter kompletterat med bostäder i nordvästra delen. Någon ytterligare infart från E20 vid Marieberg planeras inte. Utvecklingen av området vid Svampenterminalen planeras närmare i planprogram för Holmen och kommande planer. Kommunen ser positivt på ett grönstråk vid Gustavsvik.

Planen efter samrådet

Större förändringar i text

De större förändringar som har skett efter samrådet redovisas kapitelvis nedan. Utöver de större förändringar som nämns nedan har fler mindre justeringar gjorts i texter och ställningstaganden. De textkapitel som inte omfattas av några större justeringar är Om översiktsplanen, Utgångspunkter, Utvecklingsstrategi, Näringsliv, Grönstruktur av park, natur och vatten och Miljörisker.

Örebro i regionen

- Textavsnitt om mellankommunala frågor har tillkommit.

Staden

- Ett stycke om stadens randzon har förtydligats i text men även kompletterats som kartsnitt.
- Utvecklad text olika boendeformer samt justerade och tillkomna ställningstaganden om bostäder.

- Textavsnittet om bebyggelsekärnor ändrats.

Mindre tätorter och landsbygd

- Såväl beskrivande texter som ställningstaganden om utvecklingsstråk och det omgivande landskapet har förändrats och utvecklas.
- Utvecklad text olika boendeformer samt justerade och tillkomna ställningstaganden om bostäder.

Utbildning samt hälso- och sjukvård

- Avsnittet om närsjukvård har utvecklats och fler ställningstaganden har tillkommit.

Fritid, idrott och kultur

- Kommunerna har förändrat sitt ställningstagande kring Villingsbergs skjutfält.

Trafik

- Data gällande resvanorna i kommunen har uppdaterats med nya siffror från 2017.
- De övergripande ställningstagandena har kortats ner och minskat i antal och istället hänvisas till redan beslutade principer och utgångspunkter i trafikprogrammet. Två nya ställningstaganden gällande att planera med en helhetssyn på trafiken och ett transportsystem som bidrar till ett mer hållbart samhälle har lagts till.
- Avsnittet som hanterar gång har omformulerats och ställningstaganden har lagts till och några har tagits bort. Både staden och landsbygden lyfts fram liksom vikten av gående ska kunna röra sig längs huvudnätet för cykel. Nu återges en mer tydlig beskrivning av kommunens inriktning för fotgängare.
- Även avsnittet om cykel har omformulerats och ställningstaganden har setts över för att ge en tydligare beskrivning av kommunens inriktning för cyklister. Att planera utifrån olika cyklisters behov och förmågor lyfts fram liksom trygghetsaspekten och möjligheten att välja mellan olika vägar. Samt ett nytt ställningstagande om att kommunen ska verka för att fler cykelvägar byggs i de mindre tätorterna och mellan dessa och Örebro.
- Kollektivtrafikens roll i den växande staden har tydliggjorts och ett förtydligande kring varför det är viktigt att satsa på en mer kapacitetsstark kollektivtrafik har gjorts. Aspekter som yteffektivitet, hållbarhet, jämställdhet och människors vardagsliv lyfts fram som viktiga parametrar. Utöver detta har nya ställningstaganden formulerats, bland annat har en tydligare koppling mellan kollektivtrafik och bebyggelsen formulerats och att ett ”hela-resan-perspektiv” ska beaktas vid planering av hållplatser där byte mellan kollektivtrafik och andra transportsätt ska underlättas. Avsnittet har även kompletterats med ställningstaganden som berör kollektivtrafik på järnväg, både regional och lokal.
- En omarbetning av avsnittet som behandlar biltrafik har genomförts. Direkta formuleringar från trafikprogrammet har tagits bort och istället har fokus legat på att beskriva kommunens syn på biltrafikens utveckling.

Bilens funktion på landsbygden ses som fortsatt är viktig. I staden där konkurrensen om ytan är stor och där alternativen till den privata bilen är god finns ett behov av att få fler att välja andra mer yteffektiva transportmedel. Teknikutvecklingen inom transportsektorn ses som positiv men problem med trängsel, barriärer, och buller kvarstår och måste lösas. Ett nytt ställningstagande har tagits fram gällande att utformning och gestaltning av gator.

- Nytt ställningstagande om att en alternativ järnvägssträckning ska utredas eftersom det är oklart om FASE2-sträckningen är förenlig med ett tillräckligt skydd av befintlig vattentäkt och andra starka allmänna intressen.

Teknisk försörjning

- Ett nytt avsnitt med text och ställningstaganden har tillkommit om solenergi.
- Text och ställningstaganden har tillkommit om hur vattenförsörjningen i kommunen kan se ut i ett kortare perspektiv, d.v.s. innan det är aktuellt att ta dricksvatten från Vättern.
- Avsnittet om dagvatten är omformulerat för att bättre beskriva kommunens agerande kring dagvatten.
- Texten om bredband är utvecklad i enlighet med kommunens bredbandsstrategi.

Kulturmiljö

- Flera förbättringar av beskrivningar och ställningstaganden, bland annat kring landskapet.

Riksintressen

- Riksintresse för anläggningar för industriell produktion, Riksintresse för anläggningar för dricksvattenförsörjning samt Riksintresse för friluftsliv saknades i samrådsversionens text och karta men är nu tillagda.
- Kommunerna har förändrat sitt ställningstagande kring Villingsbergs skjutfält.

Miljökonsekvensbeskrivningen

- En grov analys av hur mycket jordbruksmark och annan mark som tas i anspråk för bebyggelse har genomförts och lagts till i miljökonsekvensbeskrivningen.
- En bilaga som förklarar analysen av utpekandet av vindkraftområden har tagits fram efter samrådet.
- Ett avsnitt om ras och skred har lagts till.

Större förändringar i karta

De större förändringar som har skett i kartan efter samrådet redovisas utifrån de tre rubrikområdena Strategi, Markanvändning och Hänsyn. Utöver de större förändringar som nämns nedan har fler mindre justeringar gjorts i kartans ytor,

linjer och punkter, och objektens förklarande texter som kan läsas när man klickar på kartobjekten.

Strategier

- En omDispositionering av kärnorna i staden har gjorts, dels har fler tillkommit, dels har några av dem bytt rang. Marieberg och Boglundsängen är tillsammans med stadskärnan regionala kärnor. Några kärnor har ändrats eller tillkommit som kommunala kärnor till exempel Hovsta med anledning av framtida tågstopp. Vivalla och Brickebackens centrum har markerats som kommunala kärnor och tidigare föreslagna alternativ definieras som lokala kärnor. Flera kärnor har tillkommit som lokala kärnor, såväl i befintliga som i tillkommande stadsdelar.
- Utvecklingsstråken på landsbygden har ersatts av utvecklingsområden, som är större runt de kommunala och lokala kärnorna, anpassade till stadens randzon mot staden. Uppdatering kring detta har skett i karta och text.
- Bebyggelsestrategierna utanför utvecklingsområdena har blivit mer öppna för utveckling av bebyggelse med fler än 2 bostadshus genom att fördjupade konsekvensbeskrivningar då behöver tas fram som fångar helheten.
- Fler pilar som anger stadens framtida utveckling efter denna översiktsplans genomförande eller vid behov, har lagts till i karta; mellan Mark och Ekeby-Almby, mellan Brickebacken och Mark, norr om Nyponlunden, öster om Mosås, söder om Berglunda vid flygplatsen. Några i samrådet utpekade vägförbindelser på lång sikt, efter denna översiktsplans genomförande, har tagits bort för att istället indikeras i pilarna med tillhörande text
- Täthetskartan som i samrådet endast fanns som bild i textavsnittet om staden, har nu blivit ett kartskikt i kartan. De olika täthetsytorna har modifierats och tillhörande text har utvecklats i syfte att bli tydligare.
- Strategikartan för grönstruktur omfattar nu hela kommunen istället för bara staden.
- Kartan över storregionala samband har justerats så att den stämmer bättre men den visionen som tagits fram i samverkan mellan länen i Östra Mellansverige (ÖMS-arbetet).

Markanvändning

Utbyggnadsområden bostäder och blandade områden, staden

- Längs med Stenbackevägen har ett förtätningsområde tillkommit för att indikera att området kan kompletteras med bostäder och verksamheter.
- En ny bebyggelseyta för ett 40-tal bostäder har lagts till i nordöstra Lillån i anslutning till Fäbrovägen och anslutande bostadskvarter. Bebyggelsen är anpassad efter bullerzonen från Slättens skjutbanor och naturreservatets gräns.
- Utbyggnadsområdet mellan Vivalla och Lundby har utökats för att omfatta även ett stråk längs västra Vivallaringen, i enlighet med fördjupningen av översiktsplanen för Vivalla och Boglundsängen.
- Mellan Brickebacken och Norra Bro har utbyggnadsområdet justerats och anpassats till höga natur- och rekreationsvärden. Grönstrukturen har justerats kring hela stadsdelen. Även gatustrukturen har ändrats.

- Utbyggnadsområdet för Mark har utvidgats i nordostlig riktning i enlighet med gällande översiktsplan.
- En övervägande del av utbyggnadsområdet vid Karslundsskogen har ändrat markanvändning från utbyggnadsområde för bostäder till utbyggnadsområde för blandstad.
- I Mosås har utbyggnadsytan för bebyggelse utökats något i kartan, samtidigt som en mindre del av ytan har fått markanvändning blandstad. Dessutom har en Mosås fått en lokal kärna i kartan, som sammanfaller med ytan för blandstad.
- Bebyggelseytor och grönstruktur med tillhörande text i anslutning till Ormesta radby har justerats för att tydliggöra hänsyn till kulturmiljövärden i området.
- De bostadsytor som i samrådet föreslogs i anslutning till Brunnsgräddet borttagna. I stället har en yta som möjliggör komplettering av bostäder och verksamheter lagts till vid Lindhult och Ekeskolan.

Utbyggnadsområden bostäder och blandade områden, mindre tätorter

- Ny yta i Glanshammar mellan Skölvs IP och Eldvalla gård. Hänsyn till natur- och kulturvärden samt jordbruksmark.
- Ny yta i nordöstra Odensbacken anpassad till värdefull jordbruksmark.
- Befintlig yta i östra delen av Ölmbrotorp utökad. Fortsatt anpassad till naturvärden och riksintresse för kulturmiljö.
- I Vintrosa har flera utbyggnadsområden justerats, bland annat för att anpassas bättre till naturområden med höga värden. Några ytor har utökats, några har minskats ner, någon yta är tillagd.
- I kommunens del av Lanna har en bebyggelseyta lagts till i syfte att möjliggöra för kompletteringar i befintlig struktur.
- I Garphyttan har Sanatorieområdet åter blivit ett utbyggnadsområde för bostäder, såsom det är i gällande översiktsplan. Området prövades som naturområde under samrådet.
- Utbyggnadsområde i Ekeby-Almby vid Framnäs har korrigerats enligt nyligen framtagen detaljplan, och därmed utökats söderut. Fördjupningen av översiktsplanen för Ekeby-Almby är därutöver oförändrad, men kommer att revideras efter översiktsplanens antagande.
- Mellan Askersby och Tybble har en ny bebyggelseyta lagts till i syfte att möjliggöra för kompletteringar mellan orterna.
- Ett mindre redan detaljplanelagt område för bostäder har lagts in i kartan i Kilsmo.
- I Hampetorp har en ny yta för fritid och idrott tillkommit som omfattar småbåtshamnen och campingen.

Utbyggnadsområden för verksamheter

- Plats som varit markerad som lämplig för drivmedelsstation direkt öster om Gustavsviksbron är nu även markerad som utbyggnadsområde för verksamheter.
- Utbyggnadsområde för verksamheter sydväst om Munkatorps trafikplats har lagts till. Den finns med i nu gällande översiktsplan.

- Utbyggnadsområde för flygplatsanknutna verksamheter vid Örebro Airport är utökade något söderut. Selflygklubbens förutsättningar har förtydligats, liksom den nödvändiga hänsyn till riksintresset som krävs vid byggnation nära flygplatsen.
- Lägen för brandstation har koncentrerats till Österplan och södra delen av Lillåns verksamhetsområde. Tidigare alternativa lägen vid universitetet och Ormesta har tagits bort.
- Vid gryts industriområde i Norra bro har verksamhetsområdet minskats ner.
- Verksamhetsområdet vid Törsjö är något utökat söderut.
- Bebyggelseytan som i samrådet låg väster om travet har justerats och har slagit ihop med verksamhetsområdet för travet.
- Ytan för verksamheter vid Hovstarondellen var i samrådet markerad på fel plats och är därför flyttad från Kvinnersta rondellen.
- Utbyggnadsområden för verksamheter norr om E18/E20 har utökats något för att åstadkomma genomförbara exploateringsytor, samtidigt som de har anpassats i den mån det går till natur- och kulturmiljön.
- Verksamhetsområde sydväst om Munkatorps trafikplats har lagts till, då den finns med i nu gällande översiktsplan men av misstag inte fanns med i samrådet.
- Det stora verksamhetsområdet centralt i Garphyttan har minskats ner på grund av dåliga markförhållanden.
- Redan detaljplanelagt verksamhetsområde i södra Garphyttan har lagts till i kartan.
- Ett kartskikt som visar strategiska noder för besöksnäringen har tillkommit.

Grönstruktur

- Grönstråk i staden och de mindre tätorterna har generaliserats. Mer detaljerade grönstråk finns redovisade i grönstrategin (planeras antas årsskiftet 2017/2018).
- Placeringen av planerade kolonilotter vid Karlslund och Oset har flyttats något.
- Tre naturreservat som saknades i kartan är tillagda samtidigt som nyligen utvidgade naturreservat har justerats i kartan.
- Befintliga naturreservat har blivit ett eget kartskikt inställt för att ingå i kartskiktet naturvärden.

Trafik

- Befintliga passager har tagits bort och istället visas enbart nya viktiga passager för gående och cyklister över större barriärer. Kartan har kompletterats med ett antal nya passager bland annat över/under riksväg 51, över/under E18 och mellan Stora Holmen och Stadsparken samt mellan CV och Rynninge.
- I samrådsversionen visades ett grovmaskigt nät för cykeltrafik inkluderat nya och befintliga huvudcykelstråk. Detta har omarbetats och nu visas befintliga och planerade huvudcykelstråk samt det mer finmaskiga stadsscykelnätet från Örebro kommuns cykelnätsplan.
- Kartan för cykeltrafik har kompletterats med de regionala cykelstråken Eker – Närkes Kil och Ölmbrotorp – Ervalla

- En omarbetning av kartan har genomförts tillsammans med Region Örebro Län, i syfte att erbjuda gena och attraktiva stråk för kollektivtrafiken i lägen där bebyggelsen finns eller nya områden planeras. Syftet med omarbetningen har även varit att möjliggöra en förlängning av kollektivtrafiken i de utpekade stråken i framtiden i takt med att staden växer. En samordning har skett med utvecklingsstrategin och utveckling efter 2040.
- Kartan med kollektivtrafik visar de stråk som är viktigast för kollektivtrafik och tar inte ställning till vilken typ av buss som kommer trafikera sträckan, d.v.s. om det är regional busstrafik eller stadsbuss. Kartan visar även kollektivtrafik på järnväg och viktiga bytespunkter för kollektivtrafik.
- Ett tydliggörande har genomförts i kartorna där det nu framgår vilka stråk som är extra viktigt att planera för mer kapacitetsstark kollektivtrafik och vilka gator som ska planeras för kapacitetsstark kollektivtrafik med inspiration av BRT.
- En omarbetning av kartan för biltrafik har genomförts med syfte att tydliggöra huvudnätet för bil och viktiga kopplingar mellan nya och befintliga områden. Gator som inte hänger ihop med ett sammanhållet nät har utgått och gator som är eller bör ses som en del av nätet har lagts till.
- Den klassificering av gator som fanns presenterad i samrådet med genomfart, huvudgata och lokal huvudgata, har setts över och uppdateringar har genomförts för att ge en bättre bild av hur kommunen anser att bilnätet bör fungera framöver.
- På längre sikt, efter 2040, ser kommunen ett behov av ytterligare gatukopplingar mellan stadsdelar. Dessa framtida kopplingar illustreras i utvecklingsstrategin och kartlagret som kallas ”utveckling efter 2040”. De aktuella sträckorna är: Ekeby-Almby – Norra Bro, Pilängen – Lindbacka, Munkatorp – Lillån och Boglundsängen – Hovsta.
- Farled mellan Hampetorp och Vinön samt hamnlägen är tillagda i kartan.
- Reservat för framtida järnväg är något justerat från Elektroskandia vid Munkatorp och österut.

Hänsyn

- En zon har lagts till som indikerar stadens randzon i syfte att tydliggöra planeringsförutsättningarna i områden närmast staden. Zonen finns med i gällande översiktsplan, men har nu korrigerats något.
- Riksintresse för industriell produktion, Riksintresse för friluftsliv samt Riksintresse för dricksvattenförsörjning saknades i samrådsversionens karta men är nu tillagda.
- Områden för vindkraft har justerats. I södra delen av kommunen har ett område tagits bort med hänsyn till naturreservat. I nordvästra delen har områden tagits bort för att inte hamna i konflikt med Villingsbergs skjutfält. Ytterligare några områden har justerats eller ändrat klassning.
- Bullerzonen kring flygplatsen har delats in i två olika nivåer för att tydliggöra olika förutsättningar för byggnation.
- Kartan för områden med översvämningsrisk är justerad med anledning av fel i beräkningsmodellen för översvämnningen, men är även generaliserad.
- Kartlagret för kommunens bästa odlingsmark hade fel koordinatsystem och vissa ytor hamnade ca 300 meter fel. I utställningen är detta korrigerat.

- Ett par lämpliga platser för nya våtmarker har tillkommit.
- Ett nytt kartskikt som visar strategiska besöksmål för utveckling av besöksnäringen har tillkommit.

Bilaga 1, Länsstyrelsens samrådsyttrande